

Tanjore Saraswati Mahal Series No. 17

॥ लोक गीत ॥
LOKA GEET

(Folk - Songs in Mahratti)

१९५०
म. ग्रं. स. ठाणे

विषय काव्ये
सं. क्र. २२९

Madras Government Oriental Series
No. LII b.

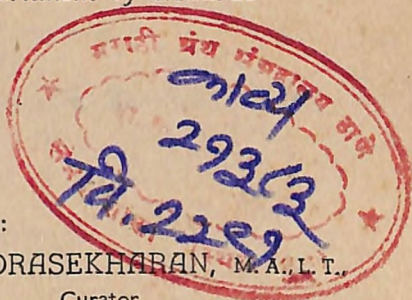
REFBK-0021383

1950

Madras Government Oriental Series

श्री ७१२२
२१५३
७०१९९/७९
०१०५

*Published under the Authority of the
Government of Madras*

General Editor :

T. CHANDRASEKHARAN, M. A., L. T.,

Curator,

Government Oriental Manuscripts Library,
MADRAS.

REFBK-0021383

REFBK-0021383

No. LII b: लोक गीत

Tanjore Saraswati Mahal Series No. 17

LOKA GEET

(Folk - Songs in Mahratti)

Compiled and Edited

By

Sri A. Krishnaswamy Mahadick Rao Sahib, B. A.

Published

By

S. Gopalan, B. A., B. L.,

Hon. Secretary for the Administrative Committee,
T. M. S. S. M. Library, Tanjore.

1950

Price Re. 1—0—0

Rajaji Press Limited, Devakottai
314-50

PREFACE

The present compilation named "Loka Git" contains a select number of folk-songs in Marathi which are preserved in hundreds in the Saraswati Mahal Library. It speaks very highly of the catholic taste in literature of the Maharashtra Rulers, especially Rajah Serfoji, that they have thought fit to record in manuscripts so many folk-songs and preserve them for the benefit of posterity. It may safely be stated that there is no other language in which so many folk-songs are now preserved as Marathi and in no place is there a bigger collection of it than in Tanjore.

The characteristic feature of these songs is their cheerful tone of optimism and spiritual bent which are the finest points of Indian culture. From the most trifling household work to the most toil-some labour, each piece of handiwork is sweetened by these songs and heightened to the level of steps in spiritual culture. They present to the reader the most loveable side of the Maratta people and are therefore worthy of preservation and publication.

The editor of this work, Sri A. Krishnaswami Mahadick Rao sahib, who is a member of the administrative committee of this library has been devoting a good part of his time to the examination and editing of the Marathi manuscripts of this Library. Our thanks are due to him for the pains he has taken to select and edit these songs from the large number in our library.

Our grateful thanks are also due to the Government of Madras for the timely assistance given to us to publish this and other precious works in the Saraswathi Mahal Library.

Tanjore
November, 1950. }

S. GOPALAN,
HONORARY SECRETARY,
Saraswati Mahal Committee.

GENERAL EDITOR'S INTRODUCTION TO THE MADRAS GOVERNMENT ORIENTAL SERIES

The Government of Madras took up for consideration the question of publication of the various manuscripts in different languages on subjects like Philosophy, Medicine and Science etc., early in May 1948. Important Manuscript Libraries in the Madras Presidency were requested to send a list of unpublished manuscripts with them for favour of being considered by the Government for publication. The Honorary Secretary of the Tanjore Maharaja Serfoji's Saraswathi Mahal Library, Tanjore, alone complied with this request. This list as well as a similar list of unpublished manuscripts in the Government Oriental Manuscripts Library, Madras were carefully examined and a tentative selection of manuscripts suitable for publication was made. The Government in their Memorandum No. 34913/48-10, Education dated 4-4-1949 constituted an expert committee with the Curator of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, as the Secretary for the final selection of manuscripts suitable for printing and for estimating the cost of publications. The following are the members of the Committee.

**The name of personnel of the committee
constituted for selecting manuscripts for publication.**

1. Sri T. M. Narayanaswami Pillai M. A. B. L.
2. „, R. P. Sethu Pillai, B. A. B. L.

3. Sri C. M. Ramachandra Chettiar B. A. B. L.
4. „ R. Krishnamoorthy (Kalki)
5. Dr. N. Venkataramanayya M. A. Ph. D.
6. „ M. Ramanuja Rao Naidu M. A.
7. „ V. Prabhakara Sastri.
8. „ N. Venkata Rao.
9. „ H. Sesa Ayyangar.
10. „ Masti Venkatesa Ayyangar.
11. „ M. Mariappa Bhat M. A. L. T.
12. Dr. C. Achyuta Menon B. A. Ph. D.
13. Sri C. Kunhan Raja M. A. D. Phil.
14. „ A. Sankaran M. A. Ph. D., L. T.
15. „ P. Rama Sastri.
16. „ S. K. Ramanatha Sastri
17. Dr. Abdul Haq., M. A. D. Phil, (Oxen).
18. Sri P. D. Joshi.
19. „ S. Gopalan B. A. B. L.
20. Afzul-u-Ulma Hakim Khader Ahamed.
21. Sri T. Chandrasekharan M. A. L. T.

The members of the Committee formed into Sub-committees for the various languages, Sanskrit, Tamil, Telugu, Kannada, Malayalam, Marathi and Islamic languages. They met during the month of May 1949 at Madras and at Tanjore to examine the manuscripts and make a selection. The recommendations of the Committee were accepted by the Government in G. O. No. Mis. 2745 Education dated 31—8—1949 and they decided to call these publications as the “*Madras Government Oriental Series*,” and appointed the Curator, Government Oriental Manuscripts Library, Madras-5, as the General Editor of the publications. The following manuscripts have been taken up for publication during the current year:—

**“A” From the Government Oriental Manuscripts Library
Madras**

1. *Kappal Sastram.*
2. *Anubhava Vaidya Murai.*
3. *Atthanaḱolahalam.*
4. *Upadesa Kandam.*
5. *Cholan Purva Pattayam.*
6. *Konga Desa Rajakḱal.*
7. *Sivajnana Dipam.*
8. *Sadasiva Rupan, with commentary.*

Telugu

1. *Sangita Rathnaḱaramu.*
2. *Aushada Yogamulu.*
3. *Vaidya Nighantu.*
4. *Dhanurvedya Vilasamu.*
5. *Yoga Darsana Visayamu.*
6. *Khadga Lakḱshna Siromani.*

Sanskrit

1. *Vishanarayaniyam.*
2. *Bhargava Nadiḱa.*
3. *Hariharacaturangam.*
4. *Brahma Sutra Vritti. Mitakḱshara.*
5. *Nyayasiddhanta Tatvamrtam.*

Malayalam

1. *Garbha Chikitsa.*
2. a *Vasthulakḱshanam.*
b *Silpasastram.*
c *Silpavisayam.*
3. *Mahasaram.*
4. *Kanakḱusaram.*
5. *Kriyakramam.*

Telugu

1. *Kamandaḱa Nitisaramu.*
2. *Talodasapranadipika.*
3. a *Raghunatha Nayaka Abhyudayamu.*
b *Rajagopala Vilasamu.*
4. *Ramayanamu by Katta Varadaraju.*

Marathi

1. *Natyasastra Sangraha.*
2. a *Book of Knowledge Vahi.*
b *Folk Songs.*
c *Doradharun Veni Padhati.*
d *Aswasa Chatula Tumni.*
3. a *Pratapasimhendra Vijaya Prabhand.*
b *Sarabendra Theerthavali.*
c *Lavani.*
4. *Devendra Koravanji.*
5. *Bhakta Vilas.*
6. *Sloka Badha Ramayana.*

Sanskrit

1. *Aswasastra with Tricolour illustrations.*
2. *Rajamriganka.*
3. *Chikitsamritasagara.*
4. *Geetagevinda Abhinayam,*
5. a *Chola Champu.*
b *Sahendra Vilasa.*
6. *Dharmakutam - Sundara kanda.*
7. *Jataka Sara.*
8. *Vishnutatva Nirnaya Vyakhya.*
9. *Sangita Darpana.*
10. *Beeja Pallava.*

3. Sri C. M. Ramachandra Chettiar B. A. B. L.
4. „ R. Krishnamoorthy (Kalki)
5. Dr. N. Venkataramanayya M. A. Ph. D.
6. „ M. Ramanuja Rao Naidu M. A.
7. „ V. Prabhakara Sastri.
8. „ N. Venkata Rao.
9. „ H. Sessa Ayyangar.
10. „ Masti Venkatesa Ayyangar.
11. „ M. Mariappa Bhat M. A. L. T.
12. Dr. C. Achyuta Menon B. A. Ph. D.
13. Sri C. Kunhan Raja M. A. D. Phil.
14. „ A. Sankaran M. A. Ph. D., L. T.
15. „ P. Rama Sastri.
16. „ S. K. Ramanatha Sastri
17. Dr. Abdul Haq., M. A. D. Phil, (Oxen).
18. Sri P. D. Joshi.
19. „ S. Gopalan B. A. B. L.
20. Afzul-u-Ulma Hakim Khader Ahamed.
21. Sri T. Chandrasekharan M. A. L. T.

The members of the Committee formed into Sub-committees for the various languages, Sanskrit, Tamil, Telugu, Kannada, Malayalam, Marathi and Islamic languages. They met during the month of May 1949 at Madras and at Tanjore to examine the manuscripts and make a selection. The recommendations of the Committee were accepted by the Government in G. O. No. Mis. 2745 Education dated 31—8—1949 and they decided to call these publications as the “*Madras Government Oriental Series*,” and appointed the Curator, Government Oriental Manuscripts Library, Madras-5, as the General Editor of the publications. The following manuscripts have been taken up for publication during the current year:—

“A” From the Government Oriental Manuscripts Library
Madras

1. *Kappal Sastram.*
2. *Anubhava Vaidya Murai.*
3. *Atthanakolahalam.*
4. *Upadesa Kandam.*
5. *Cholan Purva Pattayam.*
6. *Konga Desa Rajakkal.*
7. *Sivajnana Dipam.*
8. *Sadasiva Rupan, with commentary.*

Telugu

1. *Sangita Rathnakaramu.*
2. *Aushada Yogamulu.*
3. *Vaidya Nighantu.*
4. *Dhanurvedya Vilasamu.*
5. *Yoga Darsana Visayamu.*
6. *Khadga Lakshna Siromani.*

Sanskrit

1. *Vishanarayaniyam.*
2. *Bhargava Nadika.*
3. *Hariharacaturangam.*
4. *Brahma Sutra Vritti. Mitakshara.*
5. *Nyayasiddhanta Tatvamrtam.*

Malayalam

1. *Garbha Chikitsa.*
2. a *Vasthulakshanam.*
b *Silpasastram.*
c *Silpavisayam.*
3. *Mahasaram.*
4. *Kanakkusaram.*
5. *Kriyakramam.*

Kannada

1. *Lokopakāra.*
2. *Rattamata.*
3. *Dikṣabodhe.*
4. *Aśvasāstram.*
5. a *Aushadhagalu.*
b *Vaidya Vishaya.*
6. *Sangita Ratnaḥkara.*
7. *Supasastra.*

Islamic Languages.

1. *Jamil-Al-Ashya.*
 2. *Tibe-E-Faridi.*
 3. *Tahqiq-At-Buhran.*
 4. *Safinat-Al-Najat.*
-

“B” From the Tanjore Maharaja Serfoji’s
Saraswathi Mahal Library, Tanjore.

Tamil

1. *Sarabendra Vaidya Muraigal (Diabetes)*
2. *Do (Ear, Nose, Throat, Head).*
3. *Konganar Saraḥḥuvaippu.*
4. *Tiruchitrambalakovaiyar with padavurai.*
5. *Sarabendra Vaidya Murai (Anaemia).*
6. *Talasamudram.*
7. *Bharatanatyam.*
8. a *Pandikeli Vilasam Nataḥkam.*
b *Pururava Chakṛavarthi Nataḥkam.*
c *Madana Sundara Vilasa Nataḥkam.*
d *Percy Macqueen’s Collection in the Madras
University Library of Folklore.*
9. *Ramayyan Ammanai.*
10. *Sarabendra Vaidya Murai (Asthma,
Cough and other lung diseases).*

Telugu

1. *Kamandaḡa Nitisaramu.*
2. *Talodasapranadipika.*
3. a *Raghunatha Nayaka Abhyudayamu.*
b *Rajagopala Vilasamu.*
4. *Ramayanamu by Katta Varadaraju.*

Marathi

1. *Natyasastra Sangraha.*
2. a *Book of Knowledge Vahi.*
b *Folk Songs.*
c *Doradharun Veni Padhati.*
d *Aswasa Chatula Tumni.*
3. a *Pratapasmhendra Vijaya Prabhanda.*
b *Sarabendra Theerthavali.*
c *Lavani.*
4. *Devendra Koravanji.*
5. *Bhakta Vilas.*
6. *Sloka Badha Ramayana.*

Sanskrit

1. *Aswasastra with Tricolour illustrations.*
2. *Rajamriganka.*
3. *Chikitsamritasagara.*
4. *Geetogovinda Abhinayam,*
5. a *Chola Champu.*
b *Sahendra Vilasa.*
6. *Dharmakutam – Sundara kanda.*
7. *Jataka Sara.*
8. *Vishnutatva Nirnaya Vyakhya.*
9. *Sangita Darpana.*
10. *Beeja Pallava.*

It is hoped that the publication of most of the important manuscripts will be completed within the next four years.

Some of the manuscripts taken up for publication are represented by single copies in the Library and consequently the mistakes that are found in them could not be corrected by comparing them with other copies. The Editors have, however, tried their best to suggest correct readings. The wrong readings are given in round brackets and correct readings have been suggested in square brackets. When different readings are found, they have been given in the foot note or incorporated in the text itself.

The Government of Madras have to be thanked for financing the entire scheme of Publication although there is a drive for economy in all the departments. My thanks are due to the members of the Expert Committee who spared no pains in selecting the manuscripts for publication. I have also to thank the various editors, who are experts, in their own field, for readily consenting to edit the manuscripts and see them through the press. The various Presses that have co-operated in printing the manuscripts in the best manner possible also deserve my thanks for the patience exhibited by them in carrying out the corrections made in the proofs.

Oriental Mss. Library
Madras 1950.

}
}

T. CHANDRASEKHARAN
General Editor.

INTRODUCTION

This little publication aims at publishing Mahratti hymns and devotional songs in the manner of folk-songs of famous Mahratta poets who adorned the courts of Tanjore Rajahs or visited Tanjore in their life-time and left a rich heritage of superb devotional songs meant to be sung by every one at all times. They are chiefly allegorical pieces in the style and manner of folk-songs. Invariably all Mahratti folk-songs have soul-stirring themes as their back-ground and every act mentioned therein is expressed as having innate relationship to *Divine Grace*. Whether they refer to such common acts as churning of milk, pounding of grains, drawing of water, ploughing or popular sports and pastimes of the Mahratta race, they are subtly couched in allegorical pattern, promising the singer the ultimate deliverance of the soul from the bonds of 'Samsara' or wordly ills. These hymns of devotion have as their foundation the theory that the Universe is the body of God and his spirit animating the Universe is the essence of man.

The poems deal with allegoric images drawn from common life and every-day happenings. They picture the perennial contest of the soul with the world. The soul is painfully striving to unleash itself and the world persists in detaining it. These portrayals or images exemplify the long-drawn battle-royal that man is engaged in, in his task of seeking salvation; and in fact every little action of the man in his daily routine is illustrated in this allegorical pattern. They are meant for all people high or low, who want

religious nourishment and spiritual message clothed in popular style and tune. They are either sung alone or by a group of singers with or without accompaniments.

We have a huge collection of such rare and popular hymns and songs in the *Tanjore Maharaja Sarafoji's Saraswathi Mahal Library* from among the works of eminent poets and saints who flourished during the 17th and 18th centuries at the court of the Tanjore kings. The Mahratti manuscripts of this library are chiefly written on hand-made paper of those times. There are as many as 3000 Mahratti manuscripts in this great library and each manuscript in turn contains poems of several authors, and hence the number of poems contained in these manuscripts are several thousands.

To better appreciate Mahratta Saints and Poets who gave the Mahrattas their noble and rich heritage of devotional songs in praise of God in relationship to man and his destiny, it will be worth while studying the growth of the 'Devotional School' of religion in the Mahratta country which was largely responsible for moulding the character and nature of the poems of Tanjore during the 16th and 17th centuries, when Mahratta rule and influence came to be firmly established in the south. Poets of these periods have left their mark on the religious and the social life of the inhabitants resulting in a rapid growth of 'Bhakti' cult.

The Poets and Saints who followed Dyaneswar of the 13th century and Namdev of the 14th century appealed to their country-men more effectively than the other schools of Indian philosophy. They preached that God is the ultimate Truth, and Truth the final end of love for all, irrespective of caste or creed. In fact many of them have come from the

lowest ranks of society. They taught that God is love and love is God who will lead them to inner bliss, forgiveness, and equality. They identified love as the seat of Truth and this teaching evolved the ever popular 'School of Devotion' or *Bhakti*. To them the greatest person is one who looks upon others benevolently as his own-self. The great Saint Dyaneswar, who preceded the Great Shivaji, Ramdoss, and Tukaram who were contemporaries, and in fact every poet who either preceded or followed the Great Shivaji, expounded the cardinal Hindu tenet of love and equality. Their non-discrimination between high and low of either sex has captured the imagination of the warlike Mahratta race. Salvation, they said, is like nature's bounty and is not the monopoly of a privileged class and it can be shared by all who want to share it. This simple but forceful teaching has caused such a revolutionary change in the outlook of the people that they have begun to realise that the gates of Heaven are open even to the most degraded member of society. The soul stirring pieces of the poets have made a direct appeal to the imagination of the race and had such a powerful influence and unifying force that the Mahrattas were welded into one nation during the national upheaval under the historic leadership of Shivaji the Great. They not only unified the race but contributed to the development of '*Bhakti*' cult and thus paved the way for the radical change in the social order. Men and women from all walks of life such as tailors, mahars, barbers, potters, dhobies, traders and untouchables alike flooded and enriched the Mahratti literature with their out-pourings of the heart thus democratising spiritual literature which was once the exclusive privilege of the high-born. Many were born poets and inspired saints great in their respective spheres of treatment of the subjects, and their richness of

religious nourishment and spiritual message clothed in popular style and tune. They are either sung alone or by a group of singers with or without accompaniments.

We have a huge collection of such rare and popular hymns and songs in the *Tanjore Maharaja Sarajoji's Saraswathi Mahal Library* from among the works of eminent poets and saints who flourished during the 17th and 18th centuries at the court of the Tanjore kings. The Mahratti manuscripts of this library are chiefly written on hand-made paper of those times. There are as many as 3000 Mahratti manuscripts in this great library and each manuscript in turn contains poems of several authors, and hence the number of poems contained in these manuscripts are several thousands.

To better appreciate Mahratta Saints and Poets who gave the Mahrattas their noble and rich heritage of devotional songs in praise of God in relationship to man and his destiny, it will be worth while studying the growth of the '*Devotional School*' of religion in the Mahratta country which was largely responsible for moulding the character and nature of the poems of Tanjore during the 16th and 17th centuries, when Mahratta rule and influence came to be firmly established in the south. Poets of these periods have left their mark on the religious and the social life of the inhabitants resulting in a rapid growth of '*Bhakti*' cult.

The Poets and Saints who followed Dyaneswar of the 13th century and Namdev of the 14th century appealed to their country-men more effectively than the other schools of Indian philosophy. They preached that God is the ultimate Truth, and Truth the final end of love for all, irrespective of caste or creed. In fact many of them have come from the

lowest ranks of society. They taught that God is love and love is God who will lead them to inner bliss, forgiveness, and equality. They identified love as the seat of Truth and this teaching evolved the ever popular '*School of Devotion*' or *Bhakti*. To them the greatest person is one who looks upon others benevolently as his own-self. The great Saint Dyaneswar, who preceded the Great Shivaji, Ramdoss, and Tukaram who were contemporaries, and in fact every poet who either preceded or followed the Great Shivaji, expounded the cardinal Hindu tenet of love and equality. Their non-discrimination between high and low of either sex has captured the imagination of the warlike Mahratta race. Salvation, they said, is like nature's bounty and is not the monopoly of a privileged class and it can be shared by all who want to share it. This simple but forceful teaching has caused such a revolutionary change in the outlook of the people that they have begun to realise that the gates of Heaven are open even to the most degraded member of society. The soul stirring pieces of the poets have made a direct appeal to the imagination of the race and had such a powerful influence and unifying force that the Mahrattas were welded into one nation during the national upheaval under the historic leadership of Shivaji the Great. They not only unified the race but contributed to the development of '*Bhakti*' cult and thus paved the way for the radical change in the social order. Men and women from all walks of life such as tailors, mahars, barbers, potters, dhobies, traders and untouchables alike flooded and enriched the Mahratti literature with their out-pourings of the heart thus democratising spiritual literature which was once the exclusive privilege of the high-born. Many were born poets and inspired saints great in their respective spheres of treatment of the subjects, and their richness of

language, revealed their spiritual longings and realisation of self in relation to God.

In Mahratti literature especially of the *Devotional School*, the theme usually centres round Lord Krishna or Vitobah and his plays, pranks and manifestations. The Bhagavat, the Ramayan, the Gita and several Hindu Puranas were their main source of inspiration for their songs and hymns. They used several metrical forms of poetry like Abhang, Ovi, Arya, Sloka, Lavani etc. The music of their pieces is unparalleled and wonderful; the diction perfectly rhythmic and elegant; the compositions and metaphors quite homely and effective. They bristle with the message of moral enlightenment and spiritual salvation. Their teachings and philosophy enabled this system to survive and adapt itself to all conditions through the changing centuries.

When Shivaji the Great was engaged in his grand plan of founding a great Hindu Empire in India, his illustrious brother Rajah Venkaji founded the kingdom of Tanjore. In its wake, and subsequently after the capture of Ginjee in the south from the Mahrattas by the Moguls, a large number of Mahratta poets flocked to the courts of Tanjore where they were received with open arms by the rulers, and the poets in their turn contributed magnificent literature. The huge collection of Mahratti literature now being preserved in the *Saraswathi Mahal Library* bears ample testimony to their yeoman service to Mahratti literature of Tanjore. At the time when the Mahratta State of Tanjore was founded, Tanjore was passing through a glorious period of literary upheaval. Eminent Telugu, Sanskrit and Tamil Scholars who were authors of brilliant works in polity, astrology, music, dance, medicine and philosophy, in fact every branch of learning, flourished in the courts of Venkaji and his illustrious successors. Telugu

and Sanskrit were at their zenith and it is no wonder that the sagacious rulers paid equal attention to their mother-tongue and patronised several authors. All the Mahratta Rulers without one exception were great scholars and linguists. They have written many works on all branches of Science and Art in several languages.

Numerous eminent scholars flourished in the courts of the Rajahs. A number of women scholars have also contributed their mite to enrich the Mahratti literature. It will be significant to mention a few of them. During the period of Venkaji (1676-1683) who founded the State, Gopinath, Naganath, Krishna Doss author of "Kathasaramrta," Narasimhatmaja the author of Tripura Champu and several other works, flourished at his court.

Shahaji II (1684 - 1710) who was justly named "Abhinava Bhoja" for his accomplishments, patronised at his court, Kesiraj author of 'Garbha-Gita,' Vignanamrta and several other works, Sridharaswami author of Vedanta-Surya, Krishna author of a tika on Gnaneswari, Madhavaswami author of many treatises on Bhagavath and Ramayan, as well as full Mahratti versions of Bharat and Bhagavat, Renuka Doss author of Sriyalacharitra, Krishna Doss Mudgal, author of "Ramayana", Nana Joshi and many others.

Maharaja Shahaji himself has written numerous works in Mahratti. Sanskrit and Telugu, besides songs and padas. For some he has adopted the pen-name of Thiagesa, Thiagabhupa, he being a great devotee of God Thiagaraja of Tiruvarur on whom he has composed hundreds of songs. A few of his folk-songs in Mahratti are included in this publication and his name is given as "Thiagesa". His

Mahratti dramas twelve in number form a glorious contribution to the literature of Tanjore.

The court poets of Sharafoji I (1711-1728), the author of the Sanskrit work "Raghava Charitram," were Bhagavantha-Raya, author of 'Sachidananda Vilas,' Raghunatha, author of 'Naraka Varnana' and several other works; Raghunathadoss, author of 'Rukmini Swayamvara' and others.

His brother Maharaja Tulaja I (1729-1735) was an eminent scholar in Sanskrit whose works are 'Sangeeta-Saramrta,' 'Natyavedagama,' Dhanvantari Saranidhi, Dhanvantari Vilasa, 'Inakulatejonidhi' and 'Inakulavakyamrta'. They are works on music, dance, medicine and astrology in Sanskrit. His works in Mahratti, Bahulakathachurnika, Awichararamaniya Katha and several chapters on Neeti Shastra are noteworthy. Mahratti poets of his court were Mallardoss author of 'Pavanavijaya', Kesavaraj author of several Bodhpar Slokas, and Ghana Shyam, author of 'Shanmuga Leela'.

King Pratapsingh (1741—1764) was a distinguished scholar in Mahratti. His contribution to Mahratti literature is significant. His works are far more numerous. 'Krishna manjari' (Bhagavat), 'Umasamhita' 'Ramadinacharya' and 'Madanasanjivana' (Sexuology) are some of his best works in Mahratti. Besides, his twelve dramas in Mahratti mostly on puranic subjects are some of his brilliant contributions.

Jagannatha Bhat, and Triyambaka Bhat, and Ramakrishna Kavi were some of the Mahratta Poets of his court.

Among the notable Mahratti Poets of the Court of Raja Tulaja II (1765—1787) mention may be made of Rama Pandit, Krishna, Shesha, Gangadhar, Vasudeva, Madhavatmaja, and Karaputla Ratnakar, who have also enriched the literature.

RAJA SARAFOJI-II (1800—1830)

He was by far the greatest monarch of Tanjore, and his legacy to posterity is the Great Library at Tanjore. His patronage of art and literature is proverbial. He was a linguist and knew Sanskrit, Tamil, Telugu, Mahratti, English, French, Latin and German. He wrote several works in Sanskrit and Mahratti. His eight dramas in Mahratti are considered to be among the best.

Veerewar, Parthasarathi, Mukundraj, the versatile scholar, Meruswami to whom hundreds of Mahratti works on Bhagavat and Ramayana are attributed, Virupaksha, Govindakavi, Rakmaji Pandit, Ambaji, Vasudeva, Sridhara Dhundisutha, and Ramasakha were some who enjoyed his bounty and patronage.

His son, Rajah Shivaji, the last ruler of Tanjore, (1800-1855) was equally a patron of arts and literature. He is credited with the authorship of the Mahratti Drama 'Natesa Vilas'. Venkoba, Kale Rao Appa and Prathaparama were some of his distinguished court-poets in Mahratti.

Hundreds of other luminaries in Mahratti whose dates are not known have contributed thousands of songs and padas during the entire reign of the Mahratta Rajas extending over a period of three centuries. Besides, numerous women-scholars and poetesses flourished during their reign. Prominent among the women are Rajayee, Gunayee, Muktayee, Venu Bai, Vita Bai, Renuka, Guna Bai, Nagabai, Tulasi, Bahini, and Amana, who have contributed songs of the devotional type of Padas, Slokas, Abhangas, Ovyas and Aryas on different subjects of absorbing interest.

Rajah Shivaji was the last of the rulers of Tanjore and with his death in 1855, even the use of Mahratti as the State language of accounts, not to speak of its use for literary productions, was abolished and it is now fast disappearing as a written language in Tanjore inevitably to cease as a spoken one, unless new impetus is given to keep going the spoken dialect.

Preserved in this Sarafoji's *Saraswathi Mahal Library, Tanjore* are several hundreds of superb pieces of folk-songs bristling with allegoric and instructive similes. They are the products of great men and women of three centuries. The pieces are grand and majestic in their treatment of subjects. One is amazed at the number and variety of subjects chosen so much so that one finds him-self bewildered in selecting pieces for publication. The pieces now selected for publication in this book are not the only best pieces, for in fact every one of them is worth publishing. The stumbling block one confronts with in achieving this ambition is finance.

However, this aspect of the problem is greatly mitigated by the generous grant given by the Government of Madras for publication of some of the Mahratti manuscripts contained in this Library, and the Mahratti speaking public are really thankful to the Madras Government for the help.

My thanks are due to the Madras Government, to Sri Chandrasekaran, Curator Oriental Manuscripts Library Madras, to Sri S. Gopalan B. A., B. L., Hony. Secretary and other members of the Staff of this great Library for their help in getting this book published.

Tanjore }
25-5-50 }

A. Krishnaswami Mahadick

॥ अनुक्रमणिका ॥

पदं.	पृष्ठ.
१ प्रार्थना	१
२ अभिनव वारा मास	२
३ उमान	११
४ कांडण	१७
५ कृषी	१८
६ खेळ	१८
७ गुरु गारुडी	२०
८ गोंधळ	२१
९ घुसळण	२४
१० चेंडु	३१
११ श्लोक (चोळी बेतायाचा)	३३
१२ जखडी	३३
१३ टिपरी	३४
१४ दधि व्यापार	३७
१५ दळण	३८
१६ दिवाळी	४२
१७ नथ	४२
१८ नवल	४३
१९ नांगर	४६
२० नांद्या	४७
२१ नौका	५०
२२ पांखरू	५२
२३ पिंगळा	५३
२४ पिंगा	५७
२५ प्रेमदोरी	५९
२६ फुगडी	५९
२७ बुद्धीबळ	६३
२८ भोजन (श्लोक)	६४
२९ भोजन	६५
३० रंगारी	६६
३१ राहाट	६६
३२ वाघडी	६८

३३	विंचू	६९
३४	विटीदांडु	७१
३५	विनोद	७२
३६	व्यापार	७२
३७	सासु सुनाचें भांडण	७३
३८	हमामा	८०

॥ श्री ॥

॥ लोक गीत ॥

॥ (॥ नीलकंठसुत कृत ॥)

॥ प्रार्थना ॥

रामचंद्र वैसले सिंहासनी ॥
दक्षणेसी लक्ष्मण चापपाणी ॥
अर्धांगी शोभे जनक जननी ॥
पुढे उभा मारुती जोडूनीया ॥ १ ॥

जये जये राघव रघुनंदना ॥
दशरथसुत राजीवलोचना ॥
ऐसा राम देखीला अयोध्यापुरी ॥
सुखर दाटले शरयु तीरी ॥
ब्रीदावळी वर्णीती वेद च्यागी ॥
हेमताटी आरती करीती नारी ॥ २ ॥

राघव रघुपती करुणसिंधु ॥
भक्तजनवत्सल अनाथ बंधु ॥
चरणी तारिली गौतमाचा वधु ॥
नीलकंठसुत रामनामी ॥ ३ ॥ ७ ॥

~*~*~

॥ श्री ॥

॥ रुक्मांगद कृत ॥

॥ अभिनव चारा मास ॥

॥ श्लोक ॥

गुणवति पति गावां जातसे सर्वथां तो ॥
अतिशय बहु केला जाहलाकीं वृथातो ॥
सजणि जन समस्तां जाहलाकीं तमासा ॥
निजपतिविण कंटू काय या चैत्र मासा ॥ १ ॥

॥ दूरु ॥

चैत्रमास सय्ये महा थोर शोभे सुंदर ॥
बहु कानन विलसे ॥
चंपक तरुवर फुलती ॥
पीक बोलती ॥
भ्रमर फिरती उल्हासें ॥
हळुहळु सखि मलयानीळ ॥
वाहे शीतळ ॥
मज कांहीं न सोसे ॥
घरो घरिं गुढीया उभारीती
सण करीती ॥
नित्य आनंद ऐसे ॥ २ ॥

हरी हरी विरह न सोसवे ॥
लागली सवे ॥ ६१ ॥

॥ पल्लवी ॥

॥ श्लोक ॥

मधुर मधुकरांचा ऐकता शब्द कार्नी ॥
विकळ हृदय माझें होतसे कीरवाणी ॥
झडकरि सखियानो भेटत्रा माधवासी ॥
पति विरहित कंटू काय वैशाख मासी ॥ २ ॥

॥ दूरू ॥

वैशाखमास हा सहज ॥
आलि अखतीज
सण करीति सकळ ॥
प्रत्यहिं पानक पूजन ॥
करीति जन ॥
कोण पाहुं सकळ ॥
आजि राजीवदळलोचन ॥
दुःखमोचन ॥
केवि कोठें राहिल ॥
भोजन फलहार सारील ॥
श्रम हारील ॥
कैसा सखीये हें न कळे ॥
हरीहरी विरह न सोसते ॥
लौगली सवे ॥ ७१ ॥

॥ श्लोक ॥

दिनमणि किरणानीं दीनतां आणिलीवो ॥
रमणि मणि शरीरा राजसे न्याहळीवो ॥
विरहभर विशेषें धीर नाहिं जिवाला ॥

विमल कमल नेत्रे मास हा ज्येष्ठ आला ॥ ३ ॥

॥ दूरू ॥

ज्येष्ठमास पहा आलासे ॥
 आजि राजसे ॥
 वटसावित्रि सण ॥
 भणभणीतें निज मंदीर ॥
 ऐकें सखीये वचन ॥
 विरहभेंरं जीव तळमळी ॥
 मज न्याहळी ॥
 वेळ वाटे कटीण ॥
 तापतिकीं सुर्यकिरणें अति सुंदरे ॥
 महा दारूणे ॥
 माये साहेल कोण ॥ ३ ॥
 हरीहरी विरह न सोसवे ॥
 लागली सेवे ॥ ४ ॥

॥ श्लोक ॥

पतिविण सुख दाता कोण या भूतळीं किं ॥
 किंति ह्यणुनि शिणावें घोण म्या घातली कीं ॥
 पळभरि धरी मातें जीव माझा मुराला ॥
 शिव शिव कसि कंठू मास आषाढ आला ॥ ४ ॥

॥ दूरू ॥

आषाढमास हां संपूर्ण गेला दारूण ॥
 सण ठाणवयीचा ॥ घोण सखी म्या घातली ॥
 आजि भूतलीं ॥ काय वोलुं मी वाचा ॥

जीवाच्या जीवना वांचुनी काय वांचूनी ॥
प्राण व्याकूल साचा अळिवेणी पळभरी मज धरीं ॥
शीणेंत भारीं ॥ सुख वैभव कैचा ॥ ४ ॥
हरीहरी विरह न सोसवे ॥ लागली सवे ॥

॥ श्लोक ॥

गगन सघन जालें येतसे पाउसाळा ॥
मदन उदय मझ्या अंतरी पूर्ण जाला ॥
सुपति कुसुमशय्या येत नाहिं मनाला ॥
सुपतिविण कसी मीं कंटू या श्रावणाला ॥ ५ ॥

॥ दूरु ॥

श्रावणमास हा वल्हाळे ॥ सण भरले ॥
नागपंचमि आली सोमवार शिवपूजन ॥
करीती जन ॥ काय बोलुं नव्हाळी ॥
मंगळगौरि घरोघरीं होती सुंदरी ॥
भेटवी वनमाळी ॥ लागवेग करिं माउली ॥
माझी साउली ॥ वेंगी आणि ये वेळीं ॥ ६ ॥
हरी हरी विरह न सोसवे ॥ लागली सवे ॥

॥ श्लोक ॥

विरचुनि सुमशय्या ताप हा शांत व्हाया ॥
लवकरि हरिणाक्षी जातसें जो निजाया ॥
तव सखि मादनानें त्या शरिमार केला ॥
हरी हरी कसि कंटू मास हा भाद्र आला ॥ ७ ॥

॥ दूरु ॥

भाद्रपदमास हा आला ॥

जीव काहला ॥
 फार जाहलें वाजी ॥
 हरिणाश्रि सखि हारिताळका ॥
 करिती वाळिका ॥
 पुष्पमंटपामाजी ॥
 मांडुनियां शिव पार्वती ॥
 पूजा करीती ॥
 जागरणवो आजी ॥
 शिव शिवतां ऐसें कां केलें ॥
 आह्या विघडीलें ॥
 मीं तों दीवस मोर्जी ॥ ८ ॥
 हरी हरी विरह न सोसवे ॥ लागली सवे ॥

॥ श्लोक ॥

विकसित कमला ते पाहतां पूर्णदृष्टी ॥
 निजपति वदनातें आठवी चित्तकष्टी ॥
 सदय हृदय माझ्या भेटवीं वहभासी ॥
 दिवस तरि कसे मी कंटू आश्रीज मासीं ॥ ९ ॥

॥ दूरू ॥

आश्रीज मास नवरात्र ॥
 दिवस विचित्र ॥
 आले साजणी पाहिं ॥
 कुलदैवत घटस्थापना ॥
 तोष ब्राम्हणा ॥
 मज उल्हास नाही ॥
 कोण्हिं तरीं तुम्हिं बायका ॥

प्राण नायका ॥
 थेटवा लवलाहिं ॥
 यावरिं प्राणहा राहीना ॥
 विरह साहीना ॥
 सोसना मज कांहिं ॥ १० ॥
 हरी हरी विरह न सोसवे ॥ लागली सर्वे ॥

॥ श्लोक ॥

नव नळिन दळांचा सोसना सीतवारा ॥
 नमन करितसें मीं होतसेकी उवारा ॥
 हृदय उलत आहे पाहतां चांदण्यासी ॥
 सुदति पतिस वेगीं आणि कार्तिक मासीं ॥ ११ ॥

॥ दूरू ॥

कार्तिक कैसा कंठावा ॥
 आला पाडवा ॥
 दीपावळि जनासी ॥
 बीज पंचिमी सण करीती ॥
 दीप लाविती ॥
 द्वादशीचेवो दिवसीं ॥
 सांजेसि तुळसी पूजन ॥
 वन भोजन ॥
 माझी आवस्था ऐसी ॥
 पतीरूप सर्वत्र बाणतें ॥
 मन शीणतें ॥
 विरह सोसुंवो कैसी ॥ १२ ॥
 हरी हरी विरह न सोसवे ॥ लागली सवे ॥

॥ ७ ॥

॥ श्लोक ॥

अति परिमल सत्ये पुष्पगंधादि नाना ॥
 विपरित मज्ज जालें साजणी सत्य माना ॥
 पसरुनि पदगतें मागतें मीं तुह्यासी ।
 विसर न करिं नाथा भेटवीं मार्गशीर्षि ॥ १३ ॥

॥ दूरू ॥

मार्गशीर्षमास सकळासी ॥
 जन लोकांसी ॥
 पाहें आनंद होती ॥
 चांपेसष्टि सत्ये आलीसे
 महा उल्हासे ॥
 सण अवधेहिं करीती ॥
 मजतरी कांहिं न सुचतें ॥
 मन खोंचतें ॥
 दिवसेंदिवस सुदती ॥
 गर्हिवेंर निज कंठ दाटतो ॥
 मोह लोटतो ॥
 फार लागली खंती ॥ १४ ॥
 हरी हरी विरह न सोसवे ॥ लागती सवे ॥

॥ श्लोक ॥

जडित कनक वस्ता भार होताति मातें ॥
 घडि घडिस अवस्था काय बोलुं तुह्यातें ॥
 बहुत दिवस जाले पाहुनी श्रीहरीसी ॥
 कठिण दिवस जाती साजणी पुष्य मासीं ॥ १५ ॥

॥ दूरू ॥

पुष्यमास अति शोभतो ॥

जीव लोभतो ॥
 नगर नागर नारी ॥
 नवीं नवीं नेसुनि लुगडी ॥
 धेती सुगडी ॥
 कुंके रंगुनि सारीं ॥
 पंकज लोचना सुंदरी ॥
 प्रति मंदिरीं ॥
 जाती देताति भारीं ॥
 नव नव पानाचे वीडे ॥
 देती सुगडे ॥
 दिवस आनंदकारी ॥ १६ ॥
 हरी हरी विरह न सोसवे ॥ लागली सवे ॥

॥ १७ ॥

॥ श्लोक ॥

नयन लवतसेकीं साजणी आज्ञी डावा ॥
 नल्लिन नयन माझा स्वामी दृष्टी पडावा ॥
 शकुणहिं सखियानों सांगता निश्चयेसी ॥
 ह्याणउनि मज वाटे धीर या माघ मासीं ॥ १७ ॥

॥ दूर ॥

माघमास आला कामिनी ॥
 गजगामिनी ॥
 पति वाट मीं पाहें ॥
 डावा डोळा माझा लवतो ॥
 शुभ भावतो ॥
 काक वैसुनि वाहो ॥

शकुण सखी जन सांगती ॥
 येतसे पती ॥
 स्फुरे सुंदर वाहे ॥
 झणउनि मज धीर वाठतो ॥
 हरिख दाठतो ॥
 हेतो सत्यचि पाहें ॥ १८ ॥
 हरी हरी विरह न सोमवे ॥ लागली सवे ॥

॥ १८ ॥

॥ श्लोक ॥

निरखुनि सुखदाता स्वामि ऋक्सांगदाचा ॥
 हरिखुनि हरिणाश्री बोलतां नम्र वाचा ॥
 कवलुनि वनमाळी भेटला आदरेंसी ॥
 अभिनव रति रंगें कंठिति फालगुणासी ॥ १९ ॥

॥ १९ ॥

फालगुण मासीं सुंदरी ॥
 भेटतां हरी ॥
 शोक टाकुनि रमणी ॥
 अभीवर तीरसें माजली ॥
 अती साजली ॥
 हरिखें लागुनि चरणी ॥
 ऋक्सांगद विभु नायका ॥
 सुख दायका ॥
 पूर्ण जालीशिराणी ॥
 नवस आजि माझे पुरले ॥
 श्रम हारले ॥

शकुण सखी जन सांगती ॥
 येतसे पती ॥
 स्फुरे सुंदर वाहे ॥
 ह्यणउनि मज धीर वाठतो ॥
 हरिख दाठतो ॥
 हेतो सत्यचि पाहें ॥ १८ ॥
 हरी हरी विरह न सोसवे ॥ लागली सवे ॥

॥ १९ ॥

॥ श्लोक ॥

निरखुनि सुखदाता स्वामि ऋक्मांगदाचा ॥
 हरिखुनि हरिणाक्षी बोलतां नम्र वाचा ॥
 कवलुनि वनमाळी भेटला आदरेंसी ॥
 अभिनव रति रंगें कंठिति फाल्गुणासी ॥ १९ ॥

॥ दूर ॥

फाल्गुण मासी सुंदरी ॥
 भेटतां हरी ॥
 शोक टाकुनि रमणी ॥
 अभीवर तीरसें माजली ॥
 अती साजली ॥
 हरिसें लागुनि चरणी ॥
 ऋक्मांगद विभु नायका ॥
 सुख दायका ॥
 पूर्ण जालीशिराणी ॥
 नवस आजि माझे पुरले ॥
 श्रम हागले ॥

बोले मंजुळ वाणी ॥ १९ ॥

हरी हरी विरह न सोस्वे ॥ लागली सवे ॥

॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

॥ अभिनव वारा मास संपूर्ण ॥

॥ छ ॥ ॥ छ ॥

॥ श्रीः ॥

(त्यागेशकृत ॥ शहाजीराज कृत ॥)

उमान पद ॥ (भाव पद)

॥ राग ॥

॥ ताल ॥

तुजसीं संग कोण करील ॥ प ॥

आलिगनास अधिकार नाही ॥

अभिसुख अस्तां लाजतोस ॥

वेला उलंघी कोप तुझा ॥

विकट रूप तुझे या करीतां ॥ १ ॥

धनाह्यदातरीस भीक मागतोस ॥

वनिता तर पराधीन करितोस ॥

अनुदिन जारत्वरीति नेणेस ॥

अस्वतंत्र तू याकरितां ॥ २ ॥

वर बुद्धि नाही तूज

सरस अधरपान देईल कोण ॥

हरत्यागेशा मित्र तूं म्हणुन ॥

अगज केली मज सारखी ॥ ३ ॥

॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ १ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

॥ श्रीः ॥

(शहाजी ॥ त्यागेशकृत ॥)

॥ उमान पद ॥

॥ राग ॥ व्यागड ॥

॥ ताल आदि ॥

ज्ञानी ब्रम्हवेत्ता नव्हे आज्ञानी पंडित ॥ ५ ॥

कुसुम सुगंध नव्हे ॥

कोकिल काक होईल ॥

शशधर सीतल नव्हे ॥

चंदन उष्ण ॥ १ ॥

अमूर भीकर नव्हे ॥

अंबर वसुमती होईल ॥

वसुदाता दीनरक्षक नव्हे ॥

वाचाल मुंका ॥ २ ॥

भोग सुखकर नव्हे ॥

भूजन निर्जर होईल ॥

त्यागेश भक्त सर्वज्ञ नव्हे ॥

नाग वाद्य स्वरूप ॥ ३ ॥

॥ ९ ॥

॥ छ ॥

॥ छ ॥

॥ छ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ त्यागेश कृत ॥ शहाजी राज कृत ॥)

॥ उमान पद ॥

(॥ अत्रागमनमद्भुत ॥)

वेगी उमानें सांगाहो ॥

वेदेवेद्येहो ॥ धृ ॥

निश्चय टाकितां ते ॥

निर्मल दीक्षित होतातिके ॥

द्विज कोणते सांगा ॥

भजतां ते शूद्र दासीस ॥ १ ॥

सकल संग टाकून ॥

सज्जन धर्म सांगतां ते ॥

अकलंक वैश्य धन ॥

आपण लुटितां ते कोण ॥ २ ॥

धात्रीयादि तिन्ही लोकधुत ॥

पाप करणार कोण ॥

क्षेत्रिय पादतीर्थविना ॥

सामर्थ्य नाही कोणास ॥ ३ ॥

मांस रूचि पाउन द्विज

मांसदात्या हित करितो ॥

आस फार त्यास तो कोण ॥

आजि सांगा त्यागेशा पुढें ॥ ४ ॥

॥ गालराडे ॥

विपरित पहा अवनवीवरी किती ॥ धृ० ॥
 कमल धरणीवरी दिसूं लागली ।
 कमली कमल प्रबलली ॥
 कमली कमल शोभली ॥
 कमल अमाद विकसलीं ऐसे ॥ १ ॥
 चंद्र दोनि उगवले दिव्य ॥
 चंद्र पाहा खालवरी झाले ॥
 चंद्र चंद्रिका मिळाले ॥
 चंद्रें चंद्र जिंकिला ऐसें ॥ २ ॥
 आकाश धरणीं चुंबुं लागले ॥
 आकाश प्रगटी दिसूं लागले ॥
 आकाश चलनें आल्हाद झाला ॥
 आकाश केश त्यागकुंभेस ऐसें ॥ ३ ॥ ९ ॥

श्रीराम वसुदेव प्रिया ॥
 शिव स्वरूपा ॥
 भूगि मायासक्ता ॥
 मज पोषण करि देवेशा ॥ धृ० ॥
 सरस अयोध्या मथुरा वनी
 धर शोभमाना ॥
 सुरुचिररूचि नीलकंधरा ॥
 कलाप सुंदरा ॥ १ ॥
 सुमुख गुहांचित नवनीत ॥
 सुभ दर्शनानंद ॥
 शमितसुमनोबाणमहा ॥
 शरभंग कांता ॥ २ ॥

घनविदिता वृषभासुर ॥

कांड समाश्रित ॥

विनंति हरि सूनासि ॥

रमणी भासितांगा ॥ ३ ॥

गुरू महा अहिल्यादर ॥

गोचर हंसकुळ ॥

शरदि पूर्णिमा ॥

चंद्र शाहा पाल त्यागेश ॥ ४ ॥ ६ ॥

॥ धन्य लौघुरू ॥

भाव सांगाहो ॥ भाव सांगाहो ॥ भाव सांगा याचा ॥ धृ० ॥

पक्षी सारें मिलुन ॥

बक-याचे कान भक्षुन फिरतात ॥

पाहा हो ॥

लक्ष बक-याचें

ललित सिर हरून ॥

दक्ष कोल्हा येक ॥

तांडव करितो ॥ १ ॥

वेडुकावरि येक ॥

येडक्याचे कानी ॥

उडतो बहुतर उल्हासें ॥

वेडुकास पाहून प्रिय गीत गाउन ॥

जोडुन फणसर्पा स्तुति करितात ॥ २ ॥

म्हातारी वानरी ॥

म्हातारा कोल्हा ॥

रात्रंदिवस रमू नमे भूत येक त्यास ॥

भूरि जन्मुन ॥

भूतली जन पोसितो त्यागेशा ॥ ३ ॥ ६ ॥ ६ ॥

माया विना पुत्र ॥
 घन राक्षस येक ॥
 गगनी उपजला तो ॥
 कोण सांगा ॥ त्या ॥
 विनतराक्षस येक्या ॥
 विचानें खादलें तो कोण सांगा ॥ १ ॥
 गरूड येक वाल खांडीले ते ॥
 कोण सांगा ॥ त्या ॥
 गरूडावरि बहुतर बाण झाले ते ॥
 कोण सांगा ॥ २ ॥
 केळीचें झाड येक ॥
 शेळीचे जिव्हेवरि तें कोण सांगा ॥
 ते केळीचें झाड मोद किति करिते ते कोण सांगा ॥ ३ ॥
 वानर येक विष वांछितें ॥
 विशेष तें कोण सांगा ॥
 त्या वानरा येक सिंह वाहतो तो कोण सांगा ॥ ४ ॥
 बैल येक सोनाराचा ॥
 बालसृंगी वाहतो ॥
 तो कोण सांगा ॥
 त्या बैलासि कोल्हानें बलें कुन धरिलें ॥
 ते कोण सांगा ॥ ५ ॥
 सरस थोंसला शाहा ॥
 धरणेश कुलदेव त्यागराज्या पुढें ॥
 वर बुद्धिप्रकाशे ॥
 सर्व नामांतरज्ञा आसे सांगा ॥ ६ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ अनाम कवी ॥)

॥ कांडण ॥

कांडण वैराटीका ॥ येयीवो सखीये आह्मी दोधी कांडु ॥

देह उखळ मांडु ॥ सोला कली ॥ १ ॥

आसुमा वोवीये बुधी बरवीये ॥ धृती प्राणसखीये ॥

सांग तीणि ॥ १ ॥

प्राण हे मुसळ ॥ बुधी धरूं हाती ॥

संवाद कांडीती ॥ तथा दोधी ॥ २ ॥

लोभाची ढेकुल वेचुनीयां चीत ॥

कृष्णमणि येथ सांडीयेली ॥ ३ ॥

अभीलाषाचे गोड घालुनि सौरस ॥

भलीहो डोलस ॥ बुधी होसी ॥ ४ ॥

विषयाचा कोड फेहुं वेगळा ॥ काम क्रोध हारला ॥

वेचीयेला ॥ ५ ॥

मन हे तांदळ वेचुनी धेतला ॥

शास्त्राचे खट केला ॥ निर्धारिंसी ॥ ६ ॥

शुत्थ सत्वाची ये हाडी ॥ आधण धातला ॥

आगनी प्रज्वालीला ॥ मुळीहूनी ॥ ७ ॥

आज्ञानाचा कटा पुनः पुन्हां येती ॥

आधण जळती रज तमाची ॥ ८ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ केशव कृत ॥)

॥ कृषी ॥

निजधैर्य नांगर धरुणी ॥ मोहो खुंट काढीला सांडुनी ॥
ज्ञान भक्ती वैराग्ये ती फणी ॥ आती सुध केली हेम दीनी ॥ १ ॥
श्रवणाचें चाड हे धरीलें ॥ गुरू मुखेंनी ॥ बीज पेरीलें ॥
सभावाचा वर्सेला नीज घमनें ॥ परिपूर्ण पिकले चैतन्ये ॥ २ ॥
तेथे सत्व सोकारा राखणें ॥ कर्मपक्षी हाकी तो आपणें ॥
निजबोध पिकले सेतहो ॥ स्वातंदाच्या घुमारी येतीहो ॥ ३ ॥
आतंदाच्या रासी ह्या होतीहो ॥ सद्गुरू कृपे केशवी घेतीहो ॥ ४ ॥
॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ शामदास कृत ॥)

॥ खेळ पद ॥

खेळे खेळे नाटक चक्रपाणीरे ॥
शरीर पञ्च भुतांची हे मेदनीरे ॥
वीवेक नांगर भोंवतां शीरोमणीरे ॥
ध्यान श्रवण साधन गात्र फणीरे ॥ १ ॥

आली कणसें ज्ञानार्चीं घनदाटरे ॥
 खातां गोड बहुत सुख वाटेरे ॥
 नाहीं देह मयेचा कडवा तुटेरे ॥
 भेद खेदे धसाचें वळ तुटेरे ॥ ७ ॥
 जप तप वृषभे चालनी झड झडारे ॥
 प्रपञ्च कसपट अवघाहि केला रगडारे ॥
 वोढुनी दृढ बांधला हूरुश नाडारे ॥
 धीर कुणवी हाकीतो पाई गाडारे ॥ २ ॥
 विकल्प मोहो पाषाण थोर होतारे ॥
 सदेहे सांडे लागली असंख्यातरे
 काम क्रोध पवर्त चंड तेथेरे ॥
 बोध शास्त्रें मर्दिलें सकळीकांतरे ॥ ३ ॥
 आशा ममता कल्पना काशा गुंतरे ॥
 त्याहीं गेल्या उडवील्या चूर्ण होतीरे ॥
 भूमिका शुद्ध करीतसे निज भक्तीरे ॥
 पातक खडे वेचुनी टाकी शांतीरे ॥ ४ ॥
 निष्ठा बीजें पेरीले चहुंकडेरे ॥
 पीक पिकलें अद्भुत वाडें कोंडेरे ॥
 साधु गोडी धेतील ते नीवाडेंरें ॥
 यरां श्रांती दुःखाचें सांकडेरे ॥ ५ ॥
 विस्वाचे आटोळे उंच कैसेरे
 त्यावरी प्रेम बैसोनी सावकाशेरे ॥
 हाती गोफण सत्वाचे शोभतसेरे ॥
 भाव गोटा सोज्जळ दिसतसेरे ॥ ६ ॥
 जाहली तृप्ती अनुभव हुरडा घेतारे ॥
 वीरक्त रस मोडलें गा तत्त्वतारे ॥

घोर चिंता जाहाली माझी वेथारे ॥

शामदास सेवितो गुज आतारे ॥ ८ ॥

॥ ९ ॥ ॥ ९ ॥ ॥ ९ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ गुरुराज कृत ॥)

॥ गुरू गारूडी पद ॥

आणत गुरू गारूडीवो ॥

उत्तरील जन्म मृत्ये भवडीवो ॥ १ ॥

अहंत्यचा वीखारवो ॥

येका येकी थोरवो ॥

आला झोंबला पाई फोरवो ॥ १ ॥

विशयाच्या वीशेवो ॥

सर्व तननुशोश वो ॥

तेणें स्वसुखा होता नाशवो ॥ २ ॥

ममतेचा झेंडुवो ॥

येतो कंठ कोंडुवो ॥

कवणु पाहाना ऐसा पोडुवो ॥ ३ ॥

गोड कडु झालावो ॥

कडु रूची आलावो ॥

भ्रांती मन भ्रमणि पडलवो ॥ ४ ॥

हरी हरा काजवो ॥

आला गुरुराजवो ॥

निरसुनी वीश हे कळे चोज वो ॥ ५ ॥

॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ आत्मनाथ कृत ॥)

॥ गोंधळ पद ॥

औट पीठ मुळ वळणी अंबा नांदते तेथे ॥

निजरूप सिद्ध योगीणी निगलं व जेथें ॥

करी व्रीशुळ व्रीगुणाचा वारा सोळा सांगाते ॥

शडदळ व्रीदळ भेदुनि काये वर्णति येते ॥ १ ॥

सुन्ये गोंदळ खेळ स्वामिणी इळा आपुली खेळें ॥

अभय हस्त करी याचका दावि मुळ कमळ ॥ ७ ॥

आकारं रक्त वीज वधीळा मुळी नाहीच केला ॥

शुभ निशुभ दोन्ही मर्दिली द्वैत ठाव पुसिली ॥

भक्ता पाहे कृपा दृष्टीन तेथे सौरस जाला ॥

येकायेकी दृष्टी मिळउनि दावि आनंत लीला ॥ २ ॥

निजपद दायक अंबिका नित्ये करुणा कुमारी ॥

मुळीहूनि आंतवरी हे वोवी येकची दोरी ॥

आत्मनाथा आंबा प्रसन्न ॥

ज्ञान जोती साजीरी ॥

निळानंदा तेथे उदयो उदो म्हणा वैखरी ॥ ३ ॥

॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ केशव कृत ॥)

॥ कृषी ॥

निज्यैर्ये नांगर धरुणी ॥ मोहो खुंट काढीला सांडुनी ॥
ज्ञान भक्ती वैराग्ये ती फणी ॥ आती सुध केली हेम दीनी ॥ १ ॥
श्रवणाचें चाड हे धरीलें ॥ गुरू मुखेंनी ॥ बीज पेरीलें ॥
सभावाचा वर्सेला नीज घमनें ॥ परिपूर्ण पिकले चैतन्ये ॥ २ ॥
तेथे सत्व सोकारा राखणें ॥ कर्मपक्षी हाकी तो आपणें ॥
निजबोध पिकले सेतहो ॥ स्वानंदाच्या घुमारी येतीहो ॥ ३ ॥
आनंदाच्या रासी ह्या होतीहो ॥ सद्गुरू रुपे केशवी घेतीहो ॥ ४ ॥

॥ ५ ॥ ॥ ६ ॥ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ॥ ९ ॥ ॥ १० ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ शामदास कृत ॥)

॥ खेळ पद ॥

खेळे खेळे नाटक चक्रपाणीरे ॥
शरीर पञ्च भुतांची हे मेदनीरे ॥
वीवेक नांगर भोंवतां शीरोमणीरे ॥
ध्यान श्रवण साधन गात्र फणीरे ॥ १ ॥

आली कणसें ज्ञानार्ची घनदाटे ॥
 खातां गोड बहुत सुख वाटेरे ॥
 नाही देह मयेचा कडवा तुटेरे ॥
 भेद खेदे धसाचें वळ तुटेरे ॥ ७ ॥
 जप तप वृषभे चालती झड झडारे ॥
 प्रपञ्च कसपट अवघाहि केला रगडारे ॥
 वोढुनी दृढ बांधला ह्रस्व नाडारे ॥
 धीर कुणवी हाकीतो पाई गाडारे ॥ २ ॥
 विकल्प मोहो पाषाण थोर होतारे ॥
 सदेहे सांडे लागली असंख्यातरे
 काम क्रोध पवर्त चंड तेथेरे ॥
 बोध शास्त्रें मर्दिलें सकळीकांतरे ॥ ३ ॥
 आशा ममता कल्पना काशा गुंतरे ॥
 त्याहीं गेल्या उडवील्या चूर्ण होतीरे ॥
 भूमिका शुत्थ करीतसे निज भक्तीरे ॥
 पातक खडे वेचुनी टाकी शांतीरे ॥ ४ ॥
 निष्ठा बीजें पेरीले चहुंकडेरे ॥
 पीक पिकलें अद्भुत वाडें कोंडेरे ॥
 साधु गोडी धेतील ते नीवाडेंरे ॥
 यरां श्रांती दुखाचें सांकडेंरे ॥ ५ ॥
 विस्वाचे आटोळे उंच कैसेरे
 त्यावरी प्रेम बैसोनी सावकाशेरे ॥
 हाती गोफण सत्वाचे शोभतसेरे ॥
 भाव गोटा सोज्जळ दिसतसेरे ॥ ६ ॥
 जाहली तृप्ती अनुभव हुरडा घेतारे ॥
 वीरक्त रस मोडलें गा तत्वतारे ॥

घोर चिंता जाहाली माझी वेथारे ॥

शामदास सेवितो गुज आतारे ॥ ८ ॥

॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ गुरुराज कृत ॥)

॥ गुरू गारूडी पद ॥

आणत गुरू गारूडीवो ॥

उत्तरील जन्म मृत्ये भवडीवो ॥ ५० ॥

अहंत्यचा वीखारवो ॥

येका येकी थोरवो ॥

आला झोंवला पाई फोंरेवो ॥ १ ॥

विशयाच्या वीशेंवो ॥

सर्व तननुशोश वो ॥

तेणें स्वमुखा होता नाशवो ॥ २ ॥

ममतेचा झेंडुवो ॥

येतो कंठ कोंडुवो ॥

कवणु पाहाना ऐसा पोडुवो ॥ ३ ॥

गोड कडु झालावो ॥

कडु रूची आलावो ॥

भ्रांती मन भ्रमणि पडलवो ॥ ४ ॥

हरी हरा काजवो ॥

आला गुरुराजवो ॥

निगसुनी वीश हे कळे चोज वो ॥ ५ ॥

॥ ७ ॥

॥ ७ ॥

॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ आत्मनाथ कृत ॥)

॥ गोंधळ पद ॥

औट पीठ मुळ वळणी अंबा नांदते तेथे ॥

निजरूप सिद्ध योगीणी निगलं व जेथें ॥

करी त्रीशुळ त्रीगुणाचा वारा सोळा सांगाते ॥

शडदळ त्रीदळ भेदुनि काये वर्णति येते ॥ १ ॥

सुन्ये गोंदळ खेळ स्वामिणी इळा आपुली खेळें ॥

अभय हस्त करी याचका दावि मुळ कमळ ॥ ७ ॥

आकारं रक्त बीज वधीळा मुळी नाहीच केला ॥

शुंभ निशुंभ दोन्ही मर्दिली द्वैत ठाव पुसिली ॥

भक्ता पाहे कृपा दृष्टीन तेथे सौरस जाला ॥

येकायेकी दृष्टी मिळउनि दावि आनंत लीला ॥ २ ॥

निजपद दायक अंबिका नित्ये करुणा कुमारी ॥

मुळीहूनि आंतवरी हे वोवी येकची दोरी ॥

आत्मनाथा आंबा प्रसन्न ॥

ज्ञान जोती साजीरी ॥

निळानंदा तेथे उदयो उदो म्हणा वैखरी ॥ ३ ॥

॥ ७ ॥

॥ ७ ॥

॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ आनंतमूर्ती कृत ॥)

॥ गौंधळ पद ॥

निर्गुण निराकारा ॥ आदिमार्ते मूलाधार वो ॥
 अकक्ष सर्व सारें ॥ चिदानंदे अपरांपरे वो ॥
 ब्रह्मी तेजाकारें ॥ महाकारण तुं उँकार वों ॥
 अंबा ऋषि कैवों ॥ पूर्ण अंश दश अवतारे वो ॥ १ ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ वैष्णवि माउलिचा वों ॥ उ ॥ धृ ॥
 शिवे वरदे वेधलें ॥ असुर संखासुर मातला वों ॥
 चतुरानन गांजिला ॥ वेद च्यारी घेउनि गेला वों ॥
 सुरपति हा त्रासला ॥ तव तो तुजला शरण आला वों ॥
 मगतां तो साधिला मीन रूपे वधतां केला वों ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ मळाई माउलियेचा वो ॥ उ ॥ २ ॥
 सुरा असुराचे कुळि ॥ अवनि भारे हे दाटली वों ॥
 शेषान वचे धरिली ॥ तव ते पाताळा चालिली वों ॥
 नेणे भयभित जालि ॥ तुजला करुणा हे दाविली वों ॥
 मगता कळप वेशे ॥ पृथिव पृष्ठीवरी वाईली वों ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ क्रुमाई माउलीयेचा वों ॥ उ ॥ ३ ॥
 असुर कुळलि मागुता ॥ पिळोनि पृथिव केला भारू वों ॥
 शेष कुर्म भागले जाणोनि ॥ घेसील तुं अवतारू वों ॥
 अभिनवलीला तुझि ॥ केला सकळांचा संव्हा वो ॥
 मगतां सुकर वेशे ॥ दाढाला लाउनि दिधला धीर वों ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ व-हाई माउलियेचा वों ॥ उ ॥ ४ ॥

असुर कुळीं जन्मला ॥ भक्त प्रल्हाद बोधला ॥
 छंदे तुझे लागला ॥ देखोनि पितयाने गांजिला वों ॥
 नामे निर्भये जाला ॥ तंवें स्तंभि उद्भव केला वों ॥
 जानुवरि घेतला ॥ हिरण्य नखें विदारिला वों ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ नरहरि माउलियेचा वों ॥ ३ ॥ ५ ॥
 भेटुनि सुरनर फणि ॥ असुर गर्वि जाला वळि वों ॥
 सुरपति शरण आला ॥ म्हणें तूं राखें हे मैथुलि वों ॥
 त्रिविक्रमाचा रूपें ॥ तो तां दडपिला पाताळि वों ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ वामने माउलियेचा वो ॥ ६ ॥ ७ ॥
 भृगु रूषीचा कुळि माते ॥ अंबेचा उदरीं वो ॥
 अवतारू घेतलों फरशरामें तां सुंदरि वों ॥
 सहस्रार्जुन मारिला ॥ तोतां मातें कैवारि वों ॥
 पृथिव येकविसां वेळा ॥ फिरोनि क्षेत्रकुलें संव्हारिवो ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ भार्गव माउलियेचा वो ॥ ३ ॥ ७ ॥
 पाहतां परात्पर पूर्ण ॥ रामाई अवतारा वो ॥
 वनवासच्या मिसे ॥ केला दशकंदा संव्हारू वो ॥
 सोडुनि सुरनर माते ॥ राजि स्थापीला किंकरू वो ॥
 भानुकुलि अवतार ॥ नाम सौमारिचें तारू वो ॥ उदो ० ॥
 रामाई माउलियेचा वो ॥ ३ ॥ ॥ ८ ॥
 नंदा यशोदे धरि ॥ गोंदळा माझारि वो ॥
 अनंत देही लीला ॥ खेळे कान्हाई सुंदरा वों ॥
 बाळपणी मारिला ॥ मामा कौंसासुर हा वैरिवों ॥
 पांडव करुनि पुढें ॥ भारू पृथिवचा निवारि वों ॥ उदो ० ॥
 गोपाळे माउलियेचा वो ॥ ३ ० ॥ ॥ ९ ॥
 बोधुनि सकळहीं लोक ॥ बोधे नेले त्रिविध शोक वो ॥
 बौध्यपपानांदसि ॥ बोलें विणंतु बोले येक वों ॥

सौवाका साधिति बोधे ॥ तेथे अनेकपण येक वों ॥
 बौव्यावतार तुझा डोलें ॥ लाउनि सकळहि देखे वो ॥ ३० ॥
 बोध्याई माउलियेचा वों ॥ ३० ॥ १० ॥
 नवल कळुंकि माता ॥ वेद साक्षिदा पंथा वों ॥
 भिन्नपणे भावितां ॥ भिन्न भिन्न चढे हाता वों ॥
 व्यापक जे भाविति यातें ॥ जवळी ते तंवठायां वों ॥
 कुटिलपण खेळते ॥ भुरळें घालुनि फिरवि चिंता वो ॥ ३० ॥
 कलंक माउलियेचा वो ॥ ३० ॥ ॥ ११ ॥
 येकिच निजमाउलि ॥ दांहिं अवतारि खेळलिवों ॥
 अनंत देहे लीला ॥ पूज्य पूजक आपणी जालि वों ॥
 गुरूवचनें पाहतां ॥ ते मी मज माजी विंवलि वों ॥
 आनंत मूर्ति चिंतणें ॥ मूर्तिपना निमालि वो ॥ ३० ॥
 निज माउलियेचा वो ॥ उदो म्हणां उदो म्हणां ॥ १२ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ भोजलिंगस्वामी कृत ॥)

॥ घुसळण ॥

झानि लोचनी पाहें चंद्रावळि नारि ॥
 निवणे मांडुनि मुळि दृष्टांत आधारि ॥
 अवघा ब्रह्माडा डेरा करुनि सुन्दरि ॥
 घुसळितां स्तंभ मेरु येकविस स्वर्गावरी ॥
 आनंदे घुसळि ॥ १ ॥
 चंद्रावळि निरोपंमा नवनीत काडुनि कैसि परब्रह्मा ॥ आनं २ ॥
 महि माझि रिचडनि दहि तले च्यारी ॥

मन्न मातला रवि दृष्टांत अवधारी ॥
पवन वारडि कवणा अधो ऊर्ध करि ॥ आनंदे ॥ ३ ॥

मांडलि गवळणी वुंधु घालुनिया तीनि वोडली
वारडि रवि परतरि उन्मनि घुमतसे डेरा ध्वनि
उमटलि गगनि ॥ ॥ आनं ॥ ४ ॥

स्वरूप सुंदर बाला निर्धारि राहिलि ॥
इंद्रिये मन्न बुत्धि चित्ति घुसळो लागलि
वाजति कंकण करि श्रुति सामावलि सखोले
भृंगार गुरूकृपा उजळळि ॥ आनं ॥ ५ ॥

पाचि घुसळिना महि मथन होते जाले
साचि समाधि नवनीत आले जाणती अनुभवि
तरि तें कोटे समावेल ॥
निवडुं गेलि ये तव तन्मये जाले ॥ आनं ॥ ६ ॥

नवनीता काडिता हरि देखीदयले जुंव ॥
चित्त चोरिले जिवा लागले वो ध्यान दृष्टि
खुंटलि मना पटयले मना ॥
निवडु गेले ये तव जुंनेस निधान ॥ आनं ॥ ७ ॥

नवनीतें काडितां हरि देखिले निधान ॥
विकार खुंटले प्रकटलें पद्मनाभ ॥
तत्वातत्वि विलयांगेलें उचललें जुंव भोजलिंग स्वामि
म्हणे हरि जोडला वरि लाभ ॥ आनंद घुसळि ॥ ८ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ आनंतमूर्ती कृत ॥)

॥ गोंधळ पद ॥

निर्गुण निराकारा ॥ आदिमातें मूलाधार वो ॥
 अकक्ष सर्व सारें ॥ चिदानंदे अपरांपरे वो ॥
 ब्रम्हीं तेजाकारें ॥ महाकारण तुं उँकार वों ॥
 अंबा ऋषि कैवारें ॥ पूर्ण अंश दश अवतारे वो ॥ १ ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ वैष्णवि माउलिचा वों ॥ उ ॥ धृ ॥
 शिवे वरदे वेधलें ॥ असुर संखासुर मातला वों ॥
 चतुरानन गांजिला ॥ वेद च्यारी घेउनि गेला वों ॥
 सुरपति हा त्रासला ॥ तव तो तुजला शरण आला वों ॥
 मगतां तो साधिला मीन रूपे वधतां केला वों ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ मळाई माउलियेचा वो ॥ उ ॥ २ ॥
 सुरा असुराचे कुळि ॥ अवनि भारे हे दाटली वों ॥
 शेषान वचे धरिली ॥ तव ते पाताळा चालिली वों ॥
 नेणे भयभित जालि ॥ तुजला करुणा हे दाविली वों ॥
 मगता कळप वेशे ॥ पृथिवि पृष्ठीवरी वाईली वों ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ कूर्माई माउलीयेचा वों ॥ उ ॥ ३ ॥
 असुष कुळलि मागुता ॥ पिळोनि पृथिवि केला भारू वों ॥
 शेष कुर्म भागले जाणोनि ॥ घेसील तुं अवतारू वों ॥
 अभिनवलीला तुझि ॥ केला सकळांचा संवहार वो ॥
 मगतां सुकर वेशे ॥ दाढाला लाउनि दिधला धीर वों ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ व-हाई माउलियेचा वों ॥ उ ॥ ४ ॥

असुर कुळीं जन्मला ॥ भक्त प्रल्हाद बोधला ॥
 छंदे तुझे लागला ॥ देखोनि पितयाने गांजिला वों ॥
 नामे निर्भये जाला ॥ तंवें स्तंभि उद्धव केला वों ॥
 जानुवरि घेतला ॥ हिरण्य नखें विदारिला वों ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ नरहरि माउलियेचा वों ॥ ३ ॥ ५ ॥

भेटुनि सुरनर फणि ॥ असुर गर्वि जाला वळि वों ॥
 सुरपति शरण आला ॥ म्हणें तूं राखें हे मैथुलि वों ॥
 त्रिविक्रमाचा रूपें ॥ तो तां दडपिला पाताळि वों ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ वामने माउलियेचा वो ॥ ६ ॥ ७ ॥

भृगु रूपीचा कुळि माते ॥ अंबेचा उदरीं वो ॥
 अवतारू घेतलों फरशरामें तां सुंदरि वों ॥
 सहस्रार्जुन मारिला ॥ तोतां मातें कैवारि वों ॥
 पृथिव येकविसां वेळा ॥ फिरोनि क्षेत्रकुलें संव्हारिवो ॥
 उदो म्हणा उदो म्हणा ॥ भार्गव माउलियेचा वो ॥ ३ ॥ ७ ॥

पाहतां परात्पर पूर्ण ॥ रामाई अवतारा वो ॥
 वनवासाच्या मिसे ॥ केला दशकंदा संव्हारू वो ॥
 सोडुनि सुरनर माते ॥ राजिं स्थापीला किंकरू वो ॥
 भानुकुलि अवतार ॥ नाम सौमारिचें तारू वो ॥ उदो ० ॥
 रामाई माउलियेचा वो ॥ ३ ॥ ८ ॥

नंदा यशोदे धरिं ॥ गोंदळा माझारि वो ॥
 अनंत देही लीला ॥ खेळे कान्हाई सुंदरा वों ॥
 वाळपणी मारिला ॥ मामा कौंसासुर हा वैरिवों ॥
 पांडव करुनि पुढें ॥ भारू पृथिवचा निवारि वों ॥ उदो ० ॥
 गोपाळे माउलियेचा वो ॥ ३ ॥ ९ ॥

बोधुनि सकळहीं लोक ॥ बोधे नेले त्रिविध शोक वो ॥
 बौध्यपपानांदसि ॥ बोलें विणंतु बोले येक वों ॥

सौधाका साधिति बोधे ॥ तेथे अनेकपण येक वों ॥
 बौध्यावतार तुझा डोलें ॥ लाउनि सकळहि देखे वो ॥ ३० ॥
 बोध्याई माउलियेचा वों ॥ ३० ॥ १० ॥
 नवल कळुंकि माता ॥ वेद साक्षिदा पंथा वों ॥
 भिन्नपणे भावितां ॥ भिन्न भिन्न चढे हाता वों ॥
 व्यापक जे भाविति यातें ॥ जवळी ते तंवठायां वों ॥
 कुटिलपण खेळते ॥ भुरळें घालुनि फिरवि चिंता वो ॥ ३० ॥
 कलंक माउलियेचा वो ॥ ३० ॥ ॥ ११ ॥
 येकिच निजमाउलि ॥ दांहीं अवतारि खेळलिवों ॥
 अनंत देहे लीला ॥ पूज्य पूजक आपणी जालि वों ॥
 गुरूवचनें पाहतां ॥ ते मी मज माजी विंवलि वों ॥
 आनंत मूर्ति चिंतणें ॥ मूर्तिपना निमालि वो ॥ ३० ॥
 निज माउलियेचा वो ॥ उदो म्हणां उदो म्हणां ॥ १२ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ भोजलिंगस्वामी कृत ॥)

॥ घुसळण ॥

झानि लोचनी पाहें चंद्रावळि नारि ॥
 निवणे मांडुनि मुळि दृष्टांत आधारि ॥
 अवघा ब्रह्माडा डेरा करुनि सुन्दरि ॥
 घुसळितां स्तंभ मेरु येकविस स्वर्गावरी ॥
 आनंदे घुसळि ॥ १ ॥
 चंद्रावळि निरोपंमा नवनीत काडुनि कैसि परब्रह्मा ॥ आनं २ ॥
 महि माझि रिचउनि दहि तले च्यारी ॥

मन्न मातला रवि दृष्टांत अवधारी ॥

पवन वारडि कवणा अधो ऊर्ध करि ॥ आनंदे ॥ ३ ॥

मांडलि गवळणी वुंधु घालुनिया तीनि वोडली

वारडि रवि परतरि उन्मनि घुमतसे डेरा ध्वनि

उमटलि गगनि ॥ ॥ आनं ॥ ४ ॥

स्वरूप सुंदर बाला निर्धारि राहिलि ॥

इंद्रिये मन्न बुद्धि चित्ति घुसळो लागलि

वाजति कंकण करि श्रुति सामावलि सखोले

भृंगार गुरूकृपा उजळळि ॥ आनं ॥ ५ ॥

पाचि घुसळिता मदि मथन होते जाले

सावि समाधि नवनीत आले जाणती अनुभवि

तरि तें कोटे समावेल ॥

निवडुं गेलि ये तव तन्मये जाले ॥ आनं ॥ ६ ॥

नवनीता काडिता हरि देखीदयले जुंव ॥

चित्त चोरिले जिवा लागले वो ध्यान दृष्टि

खुंटलि मना पटयले मना ॥

निवडु गेले ये तव जुंनेस निधान ॥ आनं ॥ ७ ॥

नवनीतें काडितां हरि देखिले निधान ॥

विकार खुंटले प्रकटलें पद्मनाभ ॥

तत्वातत्वि विलयांगेलें उचललें जुंव भोजलिंग स्वामि

म्हणे हरि जोडला वरि लाभ ॥ आनंद घुसळि ॥ ८ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ सिद्धनागेश कृत ॥)

॥ घुसळण ॥

माया मंदीर ममत्व निद्राती मी राधा निरखुनी ॥
 साक्षभूत पती सावध करी शुध्द प्रभे कामनी ॥
 आरंभे वो घुसळण वाली सावकाश होउनी ॥
 सप्रपाताळे शेष कूर्म तलात शोधुनी ॥
 एकवीस स्वर्गें स्तंभ मेरू धर माथा स्थापुनी ॥
 रवी शेशी वारडीगे मधे शुध्द फेर लागुनी ॥
 अध उर्धमाजीरीगे जडीली विवेकें करुनी ॥
 प्रकृती गुणाचा डेरा ठेविला तळी धीर देउनी ॥ १ ॥
 यैसैं घुसळणेण अवडी ॥ मांडीलें विचारें ॥
 सीकें निज वराभीतरी ॥ लाविलें निर्धारि ॥
 त्रिपाद वोलली अधोमुखें ॥ उर्धमुख तीन दोरे ॥
 ह्यामाजी तीन तीन शक्ती ॥ भरयली त्रिपात्रें ॥
 वूरी वरी अर्धमान झांकणी ॥ ठेविली येकाकारें ॥
 अणुनी वोत्तीयला रसु ॥ भरुनि शून्ये उदरें ॥
 निकट करुनि ज्ञान रवी ॥ धरुनी पवन दोरी ॥
 गवळणी घुसळी ते ॥ २ ॥

यैसैं घुसळण तिनें सावधान मांडीले ॥

सचित्त कालीचें जे देहेभाव अटलेंरें ॥

प्रारब्धाचा छंदे फोडुनी येक केलेरे ॥

क्रियमाण करितां येकरूप देखिलेरे ॥

अगम निगम दंडते वोडितां भागलेरे ॥
 शमदम मथनीत्ते सुसंगत्त राहिल्लेरे ॥
 प्रवृत्तीं निवृत्ती चरण दोनी समतत्वी ठेवीलेरे ॥
 वीवेक हस्तक घालुनी तिने ज्ञानदृष्टी पाहिलेरे ॥
 मग ते गौळणीने काये काये निवडिल्लेरे ॥
 संती सावधान पाही जे परिसिल्लेरे ॥ ३ ॥
 यैसी घुसळीत्ते गा गौळणी ॥
 सप्तैतल आले शोधुनी ॥
 वरी वरी कुभस्ती रासनी ॥
 गोगस भरीला चौदा भुवनी ॥
 नांदे धुम धुमीताती ध्वनी ॥
 तरंगं रवी शशी गगनी ॥
 तारकलोट सुक्ष्म फेणी ॥
 फेण हा प्रकृतीचा लोटुनी सारिला मागें ॥ ४ ॥
 तथा सरीसी सप्त पात्ताळे मागें सारिली प्रकृती मेले ॥
 वराह शेष कूर्म सारिले सकल परिवारें सहित ॥
 चौदा चक्रें चौदा भुवनें सप्तलोक जयाची स्तानें ॥
 ते सारिलें वेघळेपणे मथनी निघत्तां समस्त ॥
 येकेवीस स्वर्गांचें जे ठाये येक येक निरसिला माये ॥
 गवळणी निवडु जाणे सोय करूनी येकाप्र चीत्तें ॥
 सरिता सप्तसी निवडिले स्वादे भिन्न भिन्न भासले ॥
 गिरी तरुवर सारिलें सकल जडीभूत्त जात ॥
 अरे हा उँकार त्रैलोक्ये तेथे कायसे सकलीक उभार
 ब्रह्मांडीचे देख ॥
 निरसिला विकारवंत ॥
 सुर असुरगण पन्नग इंद्र अष्टलोक सकलीक ब्रह्मा ॥
 ब्रह्मांडेंसी लोक तेथे काय सीमात ॥

नानापथ दर्शण लहरी योग योगाच्या कुसरी ॥
 ज्या उद्धवती निमती भीतरी तेथे हारपले द्वैत्त ॥
 स्वर वोंकाराचे भेद आख पुगण वेद शब्द ॥
 जेथे जाहले निःशब्द ॥ सगुण निवडिताती संत ॥ ५ ॥
 यैसी माया घुसळीते छंदे छंदेरे ॥
 निजवृत्ती गुंतल्यां ब्रह्मानंदीरे ॥
 मनो भावनी गुंतला तेणे वेदे ॥
 जीव जीवन घुसळीते जीवनामथे ॥
 साधु संत निवाले तेणे बोधेरे ॥
 माया मनते मोहिले गोविंदेरे ॥
 चित्तवृत्ती गुंतल्या चिदानंदेरे ॥
 द्वैत्त वीसरे अवस्था तुटे शब्दरे ॥
 जडत्व त्यजुनी घे नवनीत आनंदेरे ॥
 झेलीते शुद्धकरी ॥ ६ ॥
 यैसा नवनीत कळोल झेलीती दोही करी सर्वांगी सुक सुकाल ॥
 तेथेची तेची उष्णता सहज निमालीकी अंतर झाले सीतल ॥
 तेथे माये बाप वंधु सज्जन संपत्ती तेणे सुखे विसरले सकल ॥
 तेथे प्रपञ्चाची कैसी विसरली देहबुद्धी मनवृत्ती झाली पांगुल ॥
 द्वैताची आठवण नाठवे मी तूपण श्रांती झाली निर्मूल ॥
 शुद्धपात्र तयालागी पाहिजेकी वाहीजे अंत निर्मल ॥
 पाहुनि सार सांटविलें नवनीत घुसळण झाले निश्चल ॥
 अपपर दोन्ही नाठवे गौळणी झाली निवांत सुसील माया घुसळितेरे ॥ ७ ॥
 तीनें माया मदीरत्तलांधारे चुलवण मांडीलेरे ॥
 दृश्येवीधण घालुनि ज्ञान अग्नी चेतविलेरे ॥
 प्रणव बीज वोंकार स्वरें वायोच्या फुंकीले ॥
 कडकडीत कड ज्ञानाचे जाणीव सहज गुण दाटले ॥
 निर्मल निवांत होत जात सम निश्चले झालें ॥

अर्धमात्रा साक्ष सूर्य अवस्ते कळले ॥
 मन उन्मनी ठेउनी पाहतां दुजेपण तुटलें ॥ ८ ॥
 तेथे पिंड ब्रह्मांडे हाशपली दोन्ही ॥
 सगुण निर्गुण नाहीं दिवस रजनी ॥
 मथनी कष्ट गेली विसरोनी ॥
 निस्थे निद्रा घे निरञ्जनी ॥
 तेथे ज्ञान अज्ञान नाहीं उपाधी गुणी ॥
 तेथे अज्ञान सिद्धनागेशा ज्ञानी निवांत राहे ॥ ९ ॥
 येसे घुसळण बहु विध ॥ त्रिशून्ये शोधुनीकी माहाशून्या ज्याच्यानी लागें ॥
 च्यारी भूमी शोधुनीकी राहिली सहज गुरूच्या बोधे ॥
 अखंड निजध्यानी ॥ गौळणी घुसळिती घुसळण ॥
 मानसी विसरोनी ॥ निवांत नवनीताच्या सुखें ॥
 सुख दुःख विसरोन ॥ मना नाठवे प्रपंच ॥
 ते सहज उन्मनीकी ॥ तैसा अज्ञान सिद्धनागेशी ॥
 अखंड ब्रह्म भुवनी ॥ राहे गुरू कृपा ॥ १० ॥

॥ ७ ॥

॥ ७ ॥

॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ अनाम कवी ॥)

॥ घुसळण ॥

नमिन श्रीगुरू चरण नमिन सद्गुरू चरण संत सहजणी ॥
 गवलणी घुसळणि आरंबुनि वो ॥
 भक्तीनि निवर्णे मांडिलें ॥
 सुत्व सत्व ठेवउनियां माथणी वो ॥

भगले ब्रह्मरस च्यारी ॥
 रिचउनि करि मये मिळवणि वो ॥
 गुरू स्मरणी सावदे ॥
 लाउनि लक्षिते निर्गुणी वो ॥
 दृस्ये सारुनि गुज न्याहळि वो ॥
 अष्ट भावे विनटलि ॥
 शब्द पावलि ते वोळि वो ॥ गव ॥ १ ॥
 सुमने मन रवि करि अर्ध उर्ध मादिरि ॥
 धैर्यस्तंभ उभउनि भारि वो ॥
 शांति क्षमा वारडि ॥
 ब्रह्मसूत्र वोळियेलि दोरि वो ॥
 गगनि उभे वेल्हाळी ॥
 प्रदत्त निदत्त मथन करि वो ॥
 डेरा घुमतो अनुहा तें ॥
 नाद गर्जत अंबरि वो ॥ गव ॥ २ ॥
 पद द्वयत्वं पदत्तपद शोधिले ॥
 देहाचे निरशले सवळ वो ॥
 कार्या कारण त्यागुनि ॥
 उल्लेचि भरियेलि सत्वो ॥
 येक वडुनि नवनीत ॥
 आइके झेलि तम मूरालि वों ॥
 गवळणि आ ॥ ३ ॥
 ठकुनि ठेविले मन्न चौघे हे मोहन ॥
 सांही करिताति भांडणे वो ॥
 जवळि असतां गोरस ॥
 सोहे नेणति अंध जने वो ॥

गुरू कृपा लाधलि या ॥
 नवनीत पावले संपूर्ण वो ॥ ४ ॥ गव ॥
 माथा ठेवडनि सिरसे अमृत गोरसे ॥
 निघाली ते अनुभव नगरासि वो ॥
 सा धावितसे गजर ॥
 जिक्डे पाहे तिकडे अवधे ब्रह्मरसें वों ॥
 विकार खुंटला जियेचा ॥
 बहुति चुकलि येरझारा वो ॥
 सोहं प्रकाशे गवळणी ॥
 गुरू स्मरणी तन्मय जालि वो ॥ ५ ॥ ॥ गव ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ भानुसुत कृत ॥)

॥ चेंडु पद ॥

॥ श्रीगजानना ॥

राम रामा जय जया रामा ॥
 पुराण पुरुषोत्तमा हो ॥
 आत्मारामा मेवशामा ॥
 सीता रामा परमाहो ॥ १ ॥
 श्रीनिधामा ॥
 अति सुखधामा परधामा पराहो ॥
 नकळे महिमा अनंत लीला नेती श्रुतीहो ॥ २ ॥
 दीननाथा स्वामी समर्था ॥

अनाथ रक्षक देवताहो ॥

चरणपंजी तारी मतिहीण ॥ देवा भानुमुताहो ॥ ३ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ ब्रह्मानन्द कृत ॥)

॥ चेंडु पद ॥

झेलारे भाईनो झेलारे ॥

स्वानुभव चेंडु झेलारे ॥ १ ॥

चेंडुमी लाउनी डोळारे ॥

समान बुद्धी खेळारे ॥ १ ॥

वरीचे वरी झेलारे ॥

तरी तोडायामी आळारे ॥

यमपोर नव्हे झेलारे ॥

बोणवें करी त्याळारे ॥ २ ॥

खेळ हा मागील मोडारे ॥

पिंपळ तोडा तोडारे ॥

म्हातारिचें डोसकें फोडारें ॥

ब्रह्मानंदि पूर्ण बुडारे ॥ ३ ॥

॥ १ ॥ ॥ १ ॥ ॥ १ ॥

॥ श्रीः ॥

(शेश कवी ॥)

॥ श्लोक - चोळी बेतायाचा ॥

मणिगट तरी मुद्रे पञ्चगुणें धरावें ॥
 षडगुण पिठके ते उंचतेनें करावें ॥
 परिमित कुशी संख्या हस्त लांबी धरावी ॥
 परीध शेश कलेने कंचुकी बेतवावी ॥ १ ॥

॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ माया कृत ॥)

॥ जखडी ॥

रुम सुम जखडीगे दोही अंगे घाली ॥
 सांडी सये लाज भज सदगुरू माऊली ॥ १ ॥
 लवधरी भावबलें संत संगें खेळें ॥
 प्रेमांजन घालनीयां मोडीवगी झोले ॥ २ ॥
 उचलीला पाय पुढें ग्चीलाची ठेवी ॥
 मणगटाची कला पूर्ण दाहीं ठाई दावी ॥
 नाच निजगती छेद चुकोनको ताला ॥
 अवसान चुकलीयां पुढें अवकळा ॥ ३ ॥
 चिद्धना द्वैत घननीलग त्याचा पाया ॥
 नभफुलापरी तरी उद्यो म्हणे माया ॥ ४ ॥

॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ आनंदमूर्ती कृत ॥)

॥ टिपरी पद ॥

कलयुगी खेळियासि खेळीये जाणोनिया तो मेलारे ॥

त्रिविक्रमाते भेदुनि जिंकोनि तेही ॥

तिघेचि भिडति जालारे ॥

सहज देही असोनि नाही ॥

अंतरंगी खेळ खेळरे ॥

तेणे सुखं सुखी होउनि ॥

अविनाश पद पावळरे ॥ १ ॥

खोटा खेळ खेळोनि काये ॥

स्वतां स्वानुभव घेईरे ॥

अनुहातें नांदे टीपरी या घाई ॥

खेळे जाण तो भाईरे ॥ २ ॥

मलेंद्रकुळी येक गोरक्ष जाला ॥

तो बहुत खेळ खेळलारे ॥

अष्टांग साधुनि पवन केलें ॥

त्याने वळे मातलारे ॥

खेचरी भूचरी चाचरी धरुनि ॥

अगोचरी निमालारे ॥

गोल्हाट साधुनि त्याने ॥

कालतो जिंकोनी टोलारे ॥ ३ ॥

भुमीविण येक सरोवर आहे ॥

सांग ते कोटील कायरे ॥

तीरी तयाचे हौश नाचे ॥

तयासि नाहीत पायेरे ॥

असे असे आणि सवेचि न दिसे ॥

अग्नींच भक्षुनि खायरे ॥

उतार याचा न कळे सर्व ॥

त्रिविक्रमाचे पायेरे ॥ ३ ॥

निवृत्तिचा पोर ये ज्ञाना जाणा ॥

तो खेळीया माजी शाणारे ॥

कवित्व केले त्याणे जि मातला ॥

प्रकृति गाळिली घाणारे ॥

असोनि मेले नसोनि आले ॥

काळ केला अकणारे ॥

बहुत काही देखोनि देही काय सांगावें कोणहारे ॥ ४ ॥

जनार्दनाचि सात पांच पोरें ॥

त्यांत हा लाताड येकारे ॥

येकही साधन देही करितो सहज मातला फुकारे ॥

परदेही तो काहीच नाणी ॥

रायासि म्हणतो रंकारे ॥ ५ ॥

पाचामध्ये येक वानर खेळे ॥

तयासि नाक ना डोळेरें ॥

हात ना पाये स्थीर न राहो जेथें तेथें तो खेळेरें ॥

जेव्हाचि जागे तेव्हाचि उगें ॥

निजोनि करी ते चाळरे ॥

यैसे वानर सांगसी नातरी ॥

तांड करुनि जाये काळारे ॥ ६ ॥

नवलतेनें राखिले गाये ॥

तयासी तीनीच पायेरे ॥
 धरुनी कामा एकेची अवा ॥
 दुधे त्रिभुवन घ्यालरे ॥
 जवळी आसे डोळा न दिसे ॥
 मुखा वांचुनि ते खायेरे ॥ ७ ॥

तिघा जणाचे खेळणें जाल ॥
 चौथें येक उदेलेरे ॥
 थैसाचि खेळ खळोनि म्हणोनि ॥
 गुरुसी शरण गेलेरे ॥
 भवासी भ्याले कळले भले ॥
 तीघांच समान जालेरे ॥
 आपण जैसे पोरटे तैसे आनंदमूर्तिंसी खेळेरे ॥ ८ ॥

येका वृक्षासी जाति ना कुळ ॥
 खाले सेंडेवरी मूळरे ॥
 तयाचें ढाळी वसली व्होळी ॥
 तिणे जि मांडीला खेळेरे ॥
 खेळोनि खळली ॥
 जवळी मुळी खादी सहीत सकळहीरे ॥
 झाड ते कैचे सांगे कोणाचें ॥
 भूमी नाही तेथे जलरे ॥ ९ ॥

गुरु चरण दृढ धरुनि चित्तीं ॥
 सेवा करावि भांवेरे ॥
 तेणे वळे काळ मर्दुनी पाई ॥
 तयाच समान होवेरे ॥
 येकदां खेळणें आनंद जितणे ॥
 तरीच जन्मा येणेरे ॥

आनंदमूर्ति म्हणे जनार्ते ॥

यैसेच खेळोनि जाणारे ॥ १० ॥

(॥ आनंदराम कृत ॥)

॥ दधि व्यापार ॥

ॐ नमो गणपति सारज वो ॥

मात नर्मीन हे गुरूचे चरण वो ॥

नमीन आदि नारायणे ॥

न रण डुळत वोहे वो ॥

आनंदि वो सदानंदि वो ॥ गव ॥ १

गवळणी सहजे समाधि ॥

बार सोळा धेनवा चरति लेपाभला ॥

सत्रावि येक ढवळि वो ॥

चारा चरे ब्रह्म सिखरी ॥

दुभे योगियाच्या धरी वो ॥ गव ॥ २ ॥

ब्रह्मज्ञान तापले वैराग्य निवविलेग गुरू बीजे ॥

विरजणे घातले वो ॥

सुमने सिंक अवधारा ॥

मांजराचे भिणें लपविले वो ॥ सुमने सिंक अवधारा ॥ गव ॥ ३ ॥

पाहा तिये पारा स्तापिले डेरा ॥

सुमने रवि भितरा वो ॥ गो ॥ ४ ॥

दरड भरियल्या निघाल्या मधुरी ॥

निघाल्या मधुरेच्या हाटा वो ॥

आनंदुन दुचमळा ॥ ५ ॥

सल्ल्या येगझा राहिल्या उमरा भरी ॥

तेथे अनंत लाभ जाला थोरी वो ॥

वोले सभे आनंद राम ॥ ॥ नगर ॥ ७ ॥ ७ ॥

(॥ अनाम कवी ॥)

॥ दळणे ॥

तळी वरी तळी जांते मांडील वगुली वों ॥

कालमुखी वैरणे सकल मायादेवी दळी वों ॥

आदारापासुनी साई चक्र खुंटा तळी वों ॥

सहश्रदेळ कुमरी ॥

चंद्र सूर्याच्या उजली वो ॥ दळ ॥ १ ॥

संकलपाच्या सुपें उमत्ती संचित कण पाखडी वों ॥

निजकर्म पालणेंकी ये मानखटे काडी वों ॥

प्रालब्ध वैरणें ॥

सोहं खुंटा धरुनि वोटी वों ॥

समस्कारी वासना पुढती तेची पीट पाडी वों ॥ २ ॥

मनी हृदई वासनी सदये शरणांगन जननी वों ॥

दळील श्रम देखोनी धावें चिद्रन सांगतेंनी वों ॥

दळणारी दळीयेली ॥

जांत सहित न दिसे नयनी वों ॥

निर्विकल्प उधवडे लावी स्वरूप होउनी वों ॥ ॥ ३ ॥ दळ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ दासविष्णु कृत ॥)

॥ दळण ॥

विवेकाचे जाते परमार्थ हा खुंटा ॥

वोहिति वरवंठा शुत्थबुत्थी ॥ १ ॥

शुत्थबुत्थी सये माझीया जवळी ॥

वोविया मंगळी गीती गाउं ॥ २ ॥

गीति गाउं सये सावडी दळण ॥

धातले वैरणें अहंकागचे ॥ ३ ॥

पहिलि माझी वोवी देवो लंबोदरा ॥

माझ्या विश्रंभरा पंढरीराया ॥ ४ ॥

दुसरीगे वोवी गाईन शारदाजा ॥

लक्षापती राजा द्वारकेचा ॥ ५ ॥

तीसरीगे वोवी माझ्या श्रीगुरुसि ॥

जेणे निजरूपासि दाखवीलें ॥ ६ ॥

माझा माय बाप पृथ्वीचा धणी ॥

छेत्तिसोकासनी ॥ पांडुंगे ॥ ७ ॥

अष्टभावे भाई वाहाती सोकासन ॥

द्वारकेचे राणें पट्टुडले ॥ ८ ॥

विठोवाचे गाव भीवरेचे कांटी ॥

उभा वाल्वंटी पंढरी राजा ॥ ९ ॥

माता रघुमाई जगत्र जननी ॥

प्रीति पान्हा स्थनि वोसंडत ॥ १० ॥

तूचि माझा माता तूचि माझा पिता ॥

तूचि सर्वाभूति सर्वा ठाई ॥ ११ ॥

तूचि माझी वहीण ॥

तूचि माझी सज्जन ॥

तूचि नारायण ॥

मागें पुढा ॥ १२ ॥

तूचि माझा बंधु तूचि माझा भाई ॥

तूचि सर्वा देही ॥

साक्ष भूत ॥ १३ ॥

तुजपरता जीवलग आणि कोण आहे ॥

तूचि बाप माये पंढरी राया माझ्या ॥ १४ ॥

पंढरीस जातां तुम्हि संत जन ॥

पांडुरंगा खुण सांगा माझी ॥ १५ ॥

देउहे लेहुनीकी सांगतां मुख वचनि ॥

म्हणाव चक्रपाणी धन्य तुम्ही ॥ १६ ॥

धन्य तूरे देवा निघूर झालासी ॥

आतां फळलासी पंढरीराया ॥ १७ ॥

भवसा देउनि ॥ पाहाती परतोनी ॥

मज निरंजनि ॥ मोकळीले ॥ मोकळीले ॥

मज माझे कोणही नाही ॥

यैसीयासी काय करूं आतां ॥ १९ ॥

तरी त्या पांडुरंगा सांगारे येकांति ॥

बहु काकुलति येत होतों ॥ २० ॥

वाठुलि पाहतां सीणले नयन ॥

किति क्षणक्षणा उभि राहुं ॥ २१ ॥

उभी राहुनियां पाहातें तुज वासा ॥
 वाटतें उदास देवराया ॥ २२ ॥
 दास विष्णु म्हणे ॥ मज तुझाचि आधारू ॥
 कठीण संसारू वाटे मज ॥ २३ ॥

॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ बसवलिंग कृत ॥)

॥ दळण ॥

देह हे जांते फिरतेंगे साजणि ॥
 नये हो यांत स्थिरता अझुनी ॥ ७ ॥
 अविद्या माया धुतली बरवी ॥
 अहं हा खुंटा मुळीचा बसवी ॥
 बरील खुंटा मनवे फिरवी ॥
 आयुष्य धान्य दळन नुरवी ॥ १ ॥
 संचित धान्य सर्वहि दळिला ॥
 दळुनी शेखी मीपण झिजलं ॥
 आशा लोभ वालिन चिकटील ॥
 काळवो यासी बहु वेळा उकटीला ॥ २ ॥
 याचीयां संग कष्टले बहु वेळा ॥
 आलावो माय गुरूसी कळवळा ॥
 हा जीव केळा जांतीया वेगला ॥
 बसवलिंग तारिला अवलीला ॥ ३ ॥

॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ अनाम कवी ॥)

॥ दिवाळी पद ॥

वारा दर्शहि त्यांत येक बरवी दीपावळीचि बरी ॥
 सुस्नातादिक होउनि सरसते भूषित भूषांबरी ॥
 तैसी शामल सुंदरि प्रिय करी चातुर्य रत्नाकरी ॥
 नाहि ई सम दुसरी तुम्ही पाहा तंजापुरिक पुरी ॥ १ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ अनाम कवी ॥)

॥ दिवाळी ॥

आजी दिवाळी दिवाळी आजी दिवाळी दिवाळी ॥ ७ ॥
 हरी प्रियांची भेटी भाग्यें जीवपदी वोवांळी ॥ १ ॥
 देश काळ नकळे हरी भजने कीर्तन भक्ती सुकाळी ॥ २ ॥
 चिद्धन पूर्ण चिदंबरी वोळे उद्धव समोर न्याहाळी ॥
 आजी दिवाळी दिवाळी ॥ ३ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ केशव कृत ॥)

॥ नथ ॥

माझें नाकिचे बरवें मोतीगे ॥
 बरि फांकती निर्मल ज्योतिगे ॥ १ ॥

बोध माणिक त्यावरि शोभतें ॥
 उंचि पाहुनि खालुतें लोंबने ॥ ७ ॥
 शुद्ध सुवर्णा गुंतुनि स्वलीला ॥
 मुखी मुखाचा दावी निज सोहला ॥
 अति सुंदर बहु ढालाचें ॥
 नीच नवें परि बहु कालाचें ॥ ३ ॥
 सर्व लेणें या मुखें लेणे वो ॥
 गुरू वल्लभा मोहिले जेणें वो ॥ ४ ॥
 गुरू कृपे केशव लेतसे ॥
 मग सदगुरू चुंबन देतसे ॥ ५ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ केशवसुत कृत ॥)

॥ नवल पद ॥

॥ पद ॥

नवल येक वितलें साजणी ॥
 चंद्राविण चांदीणें अंगणी ॥
 चंद्र ह्यणुनि पाहें जो गगनी ॥
 गगन सहित गिळीला मेदिनी ॥ १ ॥
 नवल नवल नवल वो बाई ये ॥
 अनुभव सांगतां तो नये ॥ धृ ॥
 नये मज सांगतां ते खूण ॥
 खूण हेचि गुरू कृपे बाणें ॥
 बाणलीयां भेदाभेद नेणें ॥

नेणेंतरि चैतन्य परिपूर्ण ॥ २ ॥

पूर्णमेचा तो नव्हे हो इंदु ॥

इंदुरुपतें जाहला आनंदु ॥

आनंदासी भेटे सच्चिदानंदु ॥

केशोसुत सांगे निजबोधु ॥ ३ ॥ ॥ ७ ॥

॥ ७ ॥

॥ ७ ॥

॥ ७ ॥

॥ पद ॥

गुरुदये नवल वर्तलें ॥

चंद्राविण चांदिणें पाहिलें ॥

दिसे नयनी बहु हो निर्मल ॥

कळंकेविण सुंदर सोज्वळ ॥ धृ ॥

जरी इंदु ह्मणावें त्यासी ॥

क्षयो नाहिं कल्पांती वो त्यासी ॥

निशिदिनी दिसतें दशदिशी ॥

प्रकाश त्याचा ना कळे मनासी ॥ १ ॥

न पाहतां झांकीलिया दृष्टी ॥

तेथेंही दिसे स्वरूप घनदाटी ॥

जेथें जावें तेथें लागे पाठी ॥

उजियेड लखलखी रवि कोटी ॥ २ ॥

सच्चिदानंद कृपेचेनि बळें ॥

पाहीन ह्मणे त्यासीच वो कळे ॥

केशवसुत बोलतो सखोल ॥

अनुभव्या येती प्रेम डोल ॥ ३ ॥

॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ रामानंद कृत ॥)

॥ नवल पद ॥

श्रोतेहो परीयेसा येक नवल वर्तलें ॥
जनक जननीवीण येक वाळक देखीलें ॥
श्रीया वांचुनी तंव ते वाळक कन्या प्रसवलें ॥
अभीळासे करोनी तीन पाटीसी वैसवीलें ॥ १ ॥

विचारा विचारा यामाजी घालुनीया मन ॥
हा अर्थ कळलीयां चुकें जन्म मरण ॥ ६९ ॥
तो वाळ ब्रह्मच्यारी ते पतीवृता नारी ॥
विभीच्यार घडला तथा दोषा माझारी ॥
तेथें येक जाहली ते हो डोळस सुंदरी ॥
डोळसीच्या पोटी झाली अंध कुमारी ॥ २ ॥

अंधकीच्या पोटी जाहाले तीघ कुमर ॥
त्या तीघा पासोनी अवघा जाहाला विस्तार ॥
त्या तीघाचा पणजा बहुत काळाचा थोर ॥
तयापदी रामानंद जाहला सुस्थिर ॥ ३ ॥

विचारा विचारा यामाजी घालुनीया मन ॥
हा अर्थ कळलीया चुके जन्म मरण ॥ ६९ ॥

नेणेंतरि चैतन्य परिपूर्ण ॥ २ ॥

पूर्णमेचा तो नव्हे हो इंदु ॥

इंदुरूपतें जाहला आनंदु ॥

आनंदासी भेटे सच्चिदानंदु ॥

केशोसुत सांगे निजबोधु ॥ ३ ॥ ॥ ७ ॥

॥ ७ ॥

॥ ७ ॥

॥ ७ ॥

॥ पद ॥

गुरूदये नवल वर्तलें ॥

चंद्राविण चांदिणें पाहिलें ॥

दिसे नयनी बहु हो निर्मल ॥

कळंकेविण सुंदर सोज्वळ ॥ धृ ॥

जरी इंदु ह्मणावें त्यासी ॥

क्षयो नाहिं कल्पांती वो त्यासी ॥

निशिदिनी दिसतें दशदिशी ॥

प्रकाश त्याचा ना कळे मनासी ॥ १ ॥

न पाहतां झांकीलिया दृष्टी ॥

तेथेही दिसे स्वरूप घनदाटी ॥

जेथें जावें तेथें लागे पाठी ॥

उजियेड लखलखी रवि कोटी ॥ २ ॥

सच्चिदानंद कृपेचेनि वळें ॥

पाहीन ह्मणे त्यासीच वो कळे ॥

केशवसुत बोलतो सखोल ॥

अनुभव्या येती प्रेम डोल ॥ ३ ॥

॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ रामानंद कृत ॥)

॥ नवल पद ॥

श्रोतेहो परीयेसा येक नवल वर्तलें ॥
 जनक जननीवीण येक वाळक देखीलें ॥
 श्रीया वांचुनी तंव ते वाळक कन्या प्रसवलें ॥
 अभीळासे करोनी तीन पाटीसी वैसवीलें ॥ १ ॥

विचारा विचारा यामाजी घालुनीया मन ॥
 हा अर्थ कळलीयां चुकें जन्म मरण ॥ २ ॥
 तो वाळ ब्रह्मच्यारी ते पतीवृता नारी ॥
 विभीच्यार घडला तथा दोषा माझारी ॥
 तेथें येक जाहली ते हो डोळस सुंदरी ॥
 डोळसीच्या पोटी झाली अंध कुमारी ॥ २ ॥

अंधकीच्या पोटी जाहाले तीघ कुमर ॥
 त्या तीघा पासोनी अवघा जाहाला विस्तार ॥
 त्या तीघाचा पणजा बहुत काळाचा थोर ॥
 तथापदी रामानंद जाहला सुस्थिर ॥ ३ ॥

विचारा विचारा यामाजी घालुनीया मन ॥
 हा अर्थ कळलीया चुके जन्म मरण ॥ ४ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ केशव कृत ॥)

॥ नांगर ॥

निज धैर्य नांगर धरूनी ॥
 मोहो खुंटा सांडीला कंटुनी ॥ ७ ॥
 ज्ञान भक्ती वैराग्ये ती फणी ॥
 अती शुद्ध कळी हे मेदिनी ॥
 श्रवणाचे चाडे हे धरीले ॥
 गुरूवाक्य निज वीज पेरीले ॥ १ ॥

सद्वासनेचा वरूशला निज धन ॥
 परिपूर्ण पिकले चैतन्य ॥
 तेथे सत्व सोका राखण ॥
 कर्मपक्षी हाकितो आपण ॥ २ ॥

चुचहुमेरा पिकले सेतवे ॥
 स्वानंदाची घुमरी येत वो ॥
 नंदाचि ससी हे होत वो ॥
 गुरूकृपे केशवी घेत वो ॥ ३ ॥

॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ देवदास कृत ॥)

॥ नांघ्या ॥

॥ श्रीपूर्णानंद गुरवे नमः ॥

श्रीमहागणाधिपतये नमः ॥

श्रीसरस्वत्यै नमः ॥

गणेशा सारजा नमिली नमिली ॥
 नमिली सदगुरू माउली ॥
 संतसज्जनं नमिलीं नमिली ॥
 नांघ्या खेळवी रंगी रंगीरे ॥ १ ॥
 भाव नांघ्या आला घरा घरारे ॥
 भक्त पाचारी सामोरारे ॥
 काहीं दान धर्म करा करारे ॥
 ह्याणे खेळ पाहा वारा बारारे ॥ २ ॥
 प्रवृत्ति निवृत्ति दोन्ही सींग सिंगहो ॥
 शांति क्षमा दोन्ही चोर चोरहो ॥
 सदचिद् आनंदाचे रंग रंगहो ॥
 नांघ्या खेळवीन संगति संगहो ॥ ३ ॥
 गर्जति अनुहाताचा घंटा घंटाहो ॥
 वृत्ति सांखळ्या वखंटा वखंटाहो ॥
 भाली गुरू देवाचा पटा पटाहो ॥
 ह्याणे खेळ पाहा चौ हाटां चौ हाटांहो ॥ ४ ॥
 नांघ्या खेळवीन रंगी रंगीरे ॥
 तरिच चित्त मन भोगी भोगीरे ॥

ऐसादुजा नाही जगीरे ॥
 बैसोनिया साधू संगी संगीरे ॥ ५ ॥
 ढोल वाजला वाजला वाजला ॥
 जे गट नाद जाहला जाहला ॥ ६ ॥
 नांघा आतां पाचारिला ॥
 खेळों लागला आंगावरि ॥ ७ ॥
 नांघा पुण्याचा पाय कोणता ॥
 उचलुनि दावी तत्वता ॥
 जो मान्य संता महंता ॥
 तोचि दाखवीत असे ॥ ८ ॥
 जो अविश्वासी अमंगलु ॥
 केवल निंदक चांडालु ॥
 पाहा पांदविली केवल ॥
 डावें पाई खूण सांगे ॥ ९ ॥
 संकल्प विकल्प दोन्ही ॥
 लेवविले होते जोडुनि ॥
 च्यारी चरण झाडुनि ॥
 शुद्धपणे आंगी खेळवी ॥ १० ॥
 द्वितीय वाढ या पोटी ॥
 सांढवल्या ब्रह्मांड कोटी ॥
 तेथें नांघा जग जेटी ॥
 खेळो लागला स्वभावे ॥ ११ ॥
 मारूं जाता नको म्हणे ॥
 नरडी धरी दांतेविण ॥
 दुखों नेदी आहाच पण ॥
 जगा कौतुक दावितसे ॥ १२ ॥

नांघ्या तुज ज्ञान दिधलें आहे ॥

हृदई वाचा दिधली पाहे ॥

ह्यणोनि हालवी डोइ ये ॥

मुकेपणे बोध सांगे ॥ १३ ॥

मुखी घालितां हात खोले ॥

आंतुन किणि किणि करी बोले ॥

सर्वांगासि देउनी डोले ॥

सभेसि प्रणिपात करीतसे ॥ १४ ॥

सांडा जीर्ण देहाची आस ॥

दात्ये होति ना कासाविस ॥

हेचि दाते तुझी आस ॥

शब्द उदास करूनका ॥ १५ ॥

जें नवांठाई वितललें ॥

ते द्याजी जीर्ण सोवलें ॥

दात्या हें तुज फावलें ॥

किर्ति घोष वानीन ॥

नांघ्यालागि घेईन चारा ॥

याला पाऊन दे खरा ॥

मागतसें सज्ञान चतुरा ॥

वोलगीन खरा सभेपुढें ॥ १६ ॥

येथे जेणे आलस्य केला ॥

तो सर्वस्वा मुकला ॥

दान घेउन सामोरा आला ॥

तो उद्धरला सत्यवाणी ॥ १७ ॥

त्याचें दान मज साधन ॥

उदारपणे केले दान ॥

त्या दात्याचे लक्षण ॥
 कीर्ति घोष वानीन ॥ १८ ॥
 दान हरि हारी केदारी
 दान शंभूचे शिखरी ॥
 दान या मावळेश्वरी ॥
 दान पावाल सर्वस्वं ॥ १९ ॥
 दान पावेल मल्लिकार्जुना ॥
 दान पावेल सोरटी भुवना ॥
 दान विश्वनाथ नंदना ॥
 जनार्दना दान पावेल ॥ २० ॥
 दाता देखण्या उवगला ॥
 नांदा अलोलिक खेळला ॥
 दोघांचा भवभ्रम हरला ॥
 एकां मिनला एकपणें ॥ २१ ॥
 चैतन्य होऊनि उदार ॥
 देवदासा मस्तकीं ठेविला कर ॥
 गाहला नांदाचा विस्तार ॥
 -संती साचार परिसिजे ॥ २२ ॥

॥ श्रीः ॥

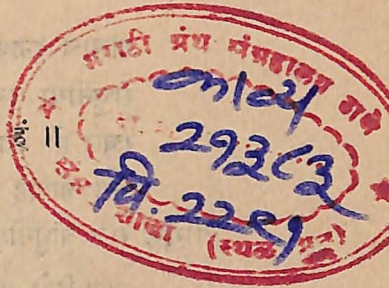
॥ आनंदतनय कृत ॥

॥ नौका ॥

जो साधु जनकासी ॥

देख त्या कामाच्या जनकासी ॥ हंसखीये ॥

कौंसाचा मारक जो ॥ हं ॥
 सिंधूचा तारक जो ॥ हं ॥
 तो गावा निसी व दीसी ॥ हं ॥
 भोगावा बहु नवसी ॥ हं ॥
 वैसुनिया तनु नावें ॥ हं ॥
 हरीचे गुण गावें ॥ हं ॥
 अतु विना जळज तु माहा ॥
 खळसी तरी ती बळवंत नरासी ॥ १ ॥

आसेच्या घन सुसरी ॥ हं ॥
 आकलुनिया न्हेती दुरी ॥ हं ॥
 गर्व जळे उसळतसे ॥ हं ॥
 गगनवरी तळपतसे ॥ हं ॥
 मदळहरी नावरती ॥ हं ॥
 चराचरी वावरती ॥ हं ॥

मी चतुर्गोत्तम मी परमाधम मी सुखी या दुःखी या जड मीपण ॥

मासा हा खळवळीतोर्घो वीषई ॥
 घासा हा तळमळीतो ॥
 ममतेची नागीणवो ॥ हं ॥
 सरीतेची जोगीणवो ॥ हं ॥

उठ झडाडुनी सावध हो पथ नीठ विचारुनी कसि ॥

कसी जरी साट पीसाटपण धरिसी ॥
 तरी लाटबळेंदुरी वावरसी ॥ ३ ॥
 तरुण्याची गती अैका ॥ हं ॥
 नरदेहो हे नौका ॥ हं ॥
 जोडलीशे सुलभपण ॥ हं ॥
 आदरीजे ते आपण ॥ हं ॥

पांचाच दळवाड ॥ हं ॥

संचुनीया पडीपाड ॥ हं ॥

रचल हो भव तारू ॥ हं ॥

जड जीवाहे तास ॥ हं ॥

श्रीगुरू राज बांधुनी माज पाववी बोज चालवी भोज ॥ ४ ॥

नावाडीतो तागी ॥ हं ॥

पाववीतों परपारी ॥ हं ॥

दीनांचा कैवारी ॥ हं ॥

तो वाई भये वारी ॥ हं ॥

शंकचक्रधर वो ॥

दयानिधी रङ्क जनोद्धर वो परात्पर सङ्कटी सनातन वो ॥

रमापती पङ्कज लोचन वो ॥

तो हये मंदरोद्धर नंदनंद इंदु पुरंदर वृदवृदर सुंदर ॥

सोभन पावन सज्जन सुंदर भावन आनंद तनये विभू ॥ ५ ॥

॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ दिगंबरसुत कृत ॥)

॥ पांखरू ॥

वदना बांचूनी बोले ॥

पाठी चरण चाले ॥

हातीचें सुटोनी गेलें ॥

पांखीरूं माझें ॥ ६ ॥

न दिसेवो नयनी ॥

पाहातां त्रिभुवनी ॥

चुंचुवें गगन प्रांसुनि ॥ १ ॥

सखी पुसे सखीयेसी ॥

होईन मी तुझी दासी ॥

जरीं तुं आणुनि देसी ॥

पांखीरू माझें ॥ २ ॥

निमिषें सागर शोषी ॥

उन्मेषें गगन प्रासी ॥

मरण नाही वो तयासी ॥

पांखीरू माझें ॥ ३ ॥

येरी म्हणे अवधारीं ॥

दिगंबर सूत्रधारी ॥

पडलें तयाचें करीं ॥

पांखीरू माझें ॥ ४ ॥ ॥ ५ ॥ ॥ ५ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ देवदास कृत ॥)

॥ पिङ्गला बोलतो ॥

श्रीपूर्णानंद गुरवे नमः ॥ सावधान रायहो ॥ सावधान ॥

देवदास पिङ्गला ॥ सर्वा सार्वाहूनि निराला ॥

पांहों आलों लीला ॥ सुखाची सोहला पहावया ॥ १ ॥

अरे मी देवदास सर्वदा ॥ सांडूनियां द्वैत पणाची बाधा ॥

घालूनियां भेदो भेदा ॥ डौरनादा मी लुब्धलों ॥ २ ॥

माझ्या डौराचा हाले हात ॥ वैकुंठ कैलास डोलत ॥
 वस्तूची हे वस्त ॥ माझ्या डौरांत बोलती ॥ ३ ॥
 माझ्या डौराची वर्णितां पंरी ॥ शीणले वेद च्यारी ॥
 श्रुति ठकावल्या यापरी ॥ महिमा निर्धारी नेणवेचि ॥ ४ ॥
 शेष ह्मणती तोंडाळ ॥ डौर वर्णावया करी वलवल ॥
 मग आडलली ढिसाल ॥ दडूनियां राहिला ॥ ५ ॥
 माझ्या जोतिषा साठी ॥ चंद्र सूर्य लागती पाठी ॥
 देव तेहतीस कोटी ॥ जोतिषा साठी जवळी येती ॥ ६ ॥
 माझे जोतिष चरा चरीं ॥ एकवीस स्वर्गाद्वनिवरी ॥
 सप्त पाताला भीतरी ॥ माझे जोतिष दणांणी ॥ ७ ॥
 माझ्या जोतिषाचा भाव ॥ पाहावया समस्त नव्हे अरिराव ॥
 मनी धरूनिया भाव ॥ सावधान परिसिजे ॥ ८ ॥
 माझे जोतिष होतें गुरुच्या पायीं ॥ होते तें पडिलें ठाई ॥
 मग देंहीच होउनि विदेही ॥ आनंद डोंही बुडालों ॥ ९ ॥
 संत म्हणती देवदासां ॥ राहिली पुसावयाची आशा ॥
 वेदांत सिद्धांतिच्या ज्योतिषा ॥ प्रकट करुनि सांगावें ॥ १० ॥
 वेदांत सिद्धांत प्रमाण ॥ तें मी सांगेन संपूर्ण ॥
 सदगुरू कृपालु चैतन्य ॥ वदविलें आपण स्वयंचि ॥ ११ ॥
 आतां सांगीन वाग रासी ॥ ज्या उत्तम जन्म कालासि ॥
 नामारूपा वेगळा होसी ॥ रासी जे तिथ्या तेथें संचरल्या ॥ १२ ॥
 आंता सांगेन वडिलांची कुलकोटि ॥
 संतां पुसतसें गोमटी ॥
 कृपा करुनि उठाउठी ॥ नामासाठीं भुकेलों ॥ १३ ॥
 वडिले वडिचा निर्विकार ॥ ब्रह्मा विष्णुपुत्र रूद्र ॥
 धरिची महा माया सुंदर ॥ जग डवाल चालविती ॥ १४ ॥

तिचा सांगतां विस्तार ॥ ऐसा आहे घरिचा विचार ॥
 संत संगती साचार ॥ एक देवदास ॥ १५ ॥
 तेथून मोटें आहे गुज एक ॥ थोर थोर देखाल कौतुक ॥
 जेणें सर्व जनासि होय सुख ॥ तिचे कौतुक आइका ॥ १६ ॥
 मागें विघ्न जाले थोर ॥ होता अविद्येचा आधार ॥
 तो निरसला साचार ॥ या सद्गुरूनाथें ॥ १७ ॥
 काम क्रोध लोभ वैरी ॥ करित होते भगोभरी ॥
 बोधें त्यासि केली बोहरी ॥ गांवां बाहेरी घातली ॥ १८ ॥
 वाईटावरी होती सेजारीणि ॥ कामना कल्पना ठाणें करीणी ॥
 त्यासद्गुरू निर्दालुनि ॥ कंटका पासूनि सोडविला ॥ १९ ॥
 सद्गुरू भेटला मंत्रवादी ॥ न चले अविद्येची उपाधी ॥
 भावना आणिली सोहं बुद्धी ॥ क्षणे भवाब्धी तारिला ॥ २० ॥
 अतां पाहा एक शकुन ॥ जेणे चित्तास होय समाधान ॥
 इच्छित नाहीं तुमचे धन ॥ कृपापूर्ण असोंद्यावी ॥ २१ ॥
 मी पुर्वीहोनि तुमचा पोसणा ॥ काय मागावें या शकुणा ॥
 तुमचे कृपेने कळते जाणां ॥ तैशा खुणा जाणतों ॥ २२ ॥
 शकुनवंती चित्र विचित्र ॥ येवढें घडे चराचर ॥
 त्यामधें सारासार ॥ तेचि साचार निघतसे ॥ २३ ॥
 संत पाहतां शकुनवंति ॥ अपूर्व दिसे भागीरथि ॥
 वने उपवने शोभती ॥ पुष्पमालामंडित ॥ २४ ॥
 गाई गोधनाच्या थाटी ॥ रंगमाळा दिसे गोमटी ॥
 दीनानाथा जगजेटी ॥ भेडी होईल सत्य वचन ॥ २५ ॥
 देवदास विनवी साधू संता ॥ आईका उत्तम रसाळ कथा ॥
 चैतन्य गुरू वदविता ॥ तेणें हे कथा वदविली ॥ २६ ॥

श्रीपूर्णानंदार्पणमस्तु ॥ श्रीशंकरार्पणमस्तु ॥

॥ ६ ॥

॥ ६ ॥

॥ ६ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ श्रीरङ्गराजजोशी कृत ॥)

॥ पिंगळा ॥

सुखाचें जे सुखरूप ॥
 ते म्हणे आखंड आहे अमूप ॥
 ते म्हणे पाहों जातां अनेक ॥
 ते म्हणे अनेकाचें होईल येक ॥ १ ॥
 म्हणउनि पिंगळा सांगतों होईक मा ॥
 तैथें निर्माण होईल बाईकोमां ॥
 ते म्हणे जगचि व्यापुनि राहीलमा ॥
 तीस येक कन्या होईलमां ॥ २ ॥
 ते म्हणे पुरुषाविण भोगीलमा ॥
 तीस होतील तिथें बाळमा ॥
 तिघां बाळांचे तिनि खेळ ॥
 येक मोडील येक मांडील ॥ ३ ॥
 येक मांडील येक मोडीलमा ॥
 असिं अनंत युगें जातीलमा ॥
 हे लटिकें विधिनपरि थोरमा ॥
 आलें खाल्या घरिमां ॥ ४ ॥
 तुम्हीं सेटे माहां जन थोर थोरगा ॥
 तुम्ही म्हणे सावध होउनि अकागा ॥
 श्रीरङ्गराज जोशीगा ॥
 हें ह्याणे होईक त्यासि पुसागा ॥
 हें म्हणें कोणतें खरें सांगेलगा ॥
 त्याचा दास होउनि राहीनगा ॥ ५ ॥

॥ ६ ॥ ॥ ६ ॥ ॥ ६ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ अनाम कवी ॥)

॥ पिंगा ॥

खेळ बुधी बाईगे ॥

पाहासील काईगे ॥

चित्र ठेवि ठाईगे ॥

भवानिच्या पाई ॥ ६१ ॥

ज्ञान गंगा तीरी ॥

घालि पिंगा स्थीरी ॥ १ ॥

आहे निश्चळ ध्याया ॥

लागो तीच्या पाया ॥ २ ॥

आनंदी मुक्त जाल्या ॥

हंसी मिलुनि गेल्या ॥ ३ ॥

नाना वर्ण शक्ती ॥

फिरली त्याच्या वृत्ति ॥ ४ ॥

सख्या च्यारी भक्ती ॥

मुळीच्या खुणा जाणती ॥ ५ ॥

अवध्या घालुंपिंगा ॥

धरूनका संसार संगी ॥ ६ ॥

निवांत सुखे राहा ॥

येकांत करुनि पाहा ॥ ७ ॥

माजि कर ठेउनि ॥

प्रेमानंदें डोलुनि ॥ ८ ॥

सुधा घालि पिंगा ॥

सांडी प्रपंच रंगा ॥ ९ ॥

आता स्थीर सजणी ॥

राहे अधीष्टानि ॥ १० ॥

भवानि शंकर पुजा ॥

भावे त्यासि भजा ॥ ११ ॥

सागरांत गंगा तैस ॥

पूर्ण बिंबी पींगा ॥ १२ ॥

आलावो आलावो हरी हा आलावो ॥

आईकोनि आनंद जाला गोपिकालावो ॥ १३ ॥

॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ गोपाल रघुनाथ कृत ॥)

॥ पिंगा ॥

सोडि विषय जिगा नीट घाली पिंगा ॥

माया मते खेळसी डाव येईल आंगा ॥ १ ॥

सोय धरी काहीं ॥ आतां फिरोनीयां पाहीं ॥

डगमगों नको स्थिर ॥ सस्वरूपी राहीं ॥ १ ॥

कटिं हात ठेवीं माथा ॥ फिरू देवो बरा ॥

स्वानुभवे घुमुसंत संग धरूं खा ॥ २ ॥

पती पुत्र माय बाप प्रपंचीक येथे ॥

जीवा यम गांठी कोण सोडवील तेथे ॥ ३ ॥

संसाराची सोयबाई जाण अवधी फोस ॥

नासिवंत सर्व याची काय धरीसी आस ॥ ४ ॥

जैसें सावे तैसे जावें ॥ काहीं नये सवें ॥
गोपाल रघुनाथ शरण जाये ॥
जीवें जाला ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ केशव कृत ॥)

॥ प्रेमदोरी ॥

प्रेमाची दोरी पडली तुझ्या पाई ॥
नचले आतां कांहीं ॥ पांडुरंगा ॥ १ ॥
आनंत ब्रह्मांड तुझी या उदरी ॥
हृदया माझारी ॥ तों तु माझ्या ॥
आतां जेथ तेथ जाईन मी देवा ॥
तेथही केशवा ॥ येण तुज ॥ २ ॥
तु तव निर्दोष घडला माझा संग ॥
विचारी अव्यंग ॥ झणोनीया ॥ ३ ॥

॥ ४ ॥

॥ ४ ॥

॥ ४ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ केशवराज कृत ॥)

॥ फुगडी ॥

उघडी होउनि फुगडी घाली लक्ष निर्धारा ॥
भावे सात्वा हात धरुनी जाई मुळिच्या घरा ॥ १ ॥

फुगडी फुगे येक तुझी तुंगें ॥
 हागुन भरलेंघृतुझ्या तोंडावरी थुगे ॥ ६ ॥
 इतकी भोय सारीं सेण सुपली वारी ॥
 आत्मयोगें साधुसंगे वैसें निराकारी ॥ २ ॥
 तुज मज वार तेथें खुंटला वीचार ॥
 अंतर कळा हाता आल्यां कैचा संसार ॥ ३ ॥
 मी मी ऐसें तुच्छ हेच तु पाहे पोरी ॥
 मीपणाचा शोध घेतां तुंपणा नाहि उरी ॥ ४ ॥
 फुकट विषय खोडि सांडि जग झोडी ॥
 सद्गुरुकृपे केशवराजिं घेईल अखंड गोडि ॥ ५ ॥

॥ ६ ॥

॥ ६ ॥

॥ ६ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ शिवराम कृत ॥)

॥ फुगडी ॥

फुगडी फुगे फिरुनि पाहे तुंगें ॥
 अंतरंगी रंगे साधूचे निसंगें ॥ ६ ॥
 रामपदें जोडुनियां धरी माझा हात ॥
 माघपुढें पाहुनको होय सावचीत ॥
 भ्रम भोवडीचा वारा झणी घेशी येत ॥
 ऐसे जरी चुकसी तरी होउं पाहे घात ॥ १ ॥
 बोलण्याचा राग बाळे धरूनको जीवी ॥
 सांगते मी ते तुला पाहे अनुभवीं ॥

झणी गुंतसीवो या सौंसयाचाची ॥
 अनुदिनी लक्ष धनी हाचि पक्षे सेवी ॥ २ ॥
 पूर्णानंद प्रभु पदीं राहे ठायींचे ठाई ॥
 परे पर्ता वर्ता तुझा भरतार पाही ॥
 आतांतरी लाज धरी पदर शिरीं घेई ॥
 अैसी फुगडी मामा घालां शिवरामा पाई ॥ ३ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ अनाम कवी ॥) (॥ चिद्धन ॥)

॥ फुगडी ॥

घाली रंगी पींगा ॥ सांडी धागड धींगा ॥ १ ॥
 माथाचा पदर उरी अवरुनी खोवी ॥
 हात हालोनेदी निजकटावरी ठेवी ॥ १ ॥
 मोडी माज सोडी लाज भज गुरुच्या पाई ॥
 दोहीपरी लत्र धरी लावी भाल भोई ॥ २ ॥
 भाग सीण हरे गुरु चिद्धन ध्यातां ॥
 संत सभे नित्ये उधवासीपीलंगतां ॥ ३ ॥

॥ १ ॥ ॥ १ ॥ ॥ १ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ चिद्धन ॥)

॥ फुगडी ॥

फुगडीगे तुजी गडीगे ॥ उधवी खेळता काल रंगडीगे ॥ १ ॥
 झाकी बरे अंग जगां लावी नीज वेधी ॥ सांडुनीयां आस कास ॥
 घाली सम बुत्थी ॥ १ ॥ सांडी विषय वोढी संत सभेहात जोडी ॥
 प्रेमभरें नाच भावबळें हात जोडी ॥ २ ॥

चिद्धनौद्वत सभेमुती सम बाई ॥

पाहतांची उद्धवासी नास कधी नाहीं ॥ ३ ॥

॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ लीलाविश्वंभर कृत ॥)

॥ फुगडी ॥

फुगडी फुगे मागे पुढे तुगे ॥

चीदानंदी रंगे साधुच्या निसंगे ॥

देहमदे फुगे भाग्यमदें फुगे ॥

गर्वमदे फुगे त्याच्या तोंडावरी थुगे ॥ ७ ॥

आपुली मांडी उघडीतां आपणासी लाजगे ॥

अंतरीची ज्ञानकळा झांकणे हे वोज ॥

वादविवाद सांडी जाणीवेचा माजगे ॥

फुगडी घालीता दिठी दाखवीन चोज ॥ १ ॥

नीदयेची वाहण बाई धरूनको तोंडीगे ॥

आत्म साधनी बाई रवाउनको रोडीगे ॥

काम क्रोध लोभ याचा समागम सांडीगे ॥

हरीनामी हरीरंगी घाली फुगडीगे ॥ २ ॥

मजतुज वारगे कासयाचा बाई ॥

लटिकेसा चार हे तंव मानु नको कांहीगे ॥

येका भजे भांवि बाई सद्गुरूच्या पायीगे ॥

लीला विश्वंभरा गुरुस्वामी सदा गायीगे ॥ ३ ॥

फुगडी फुगे ॥ २ ॥

॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ अनाम कवी ॥)

॥ बुद्धीबळ ॥

जैसे बुद्धीबळाचीये पोटी ॥

पूर्व संस्कार नसतां गांठी ॥

राजा पशु प्यादा उठीं ॥

निर्धारिता दिष्टि काष्ट येक ॥ १ ॥

येकचि काष्ट दोही भारीं ॥

तेथें कोण कोणाचा वैरी ॥

वैर नसतांरे निर्धारी ॥

मारामारी अचेतना ॥ २ ॥

म्हणति हस्ति घोडा प्रधान मेला ॥

तेथें काये त्यांचा जीव गेला ॥

प्यादा होता तो प्रधान केला ॥

तो काय पावला गजांत लक्ष्मी ॥ ३ ॥

येवं बुद्धीबळाचे परी ॥

ज्याचि दीष्टि निज सौंसारी ॥

तोचि अवताराचा अवतारी ॥

जाण निर्धारी उद्धवा ॥ ४ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ दासकल्याण कृत ॥)

॥ भोजनश्लोक ॥

सुखे वाढिती ते मुख संतसाधु ॥
 असंभाव्य तो जाण बोधु आगाधु ॥
 रुचि भोजेनाची मीटी प्राप्त जाली ॥
 भले जेंवीले वृत्ति त्यांचे निवाली ॥ १ ॥
 कितीयेक ते स्वादु नानाप्रकारे ॥
 माहा योग्यो ते जेव्रीती श्रोत्र द्वारे ॥
 मनामाजी संतोष त्या भोजनाचा ॥
 गळाल्या महा मोन चत्वारि वाचा ॥ २ ॥
 कितीयेक ते सारीली सुळभक्ष ॥
 बहुतापरीची सलक्ष विलक्ष ॥
 वरा वेळीला भात त्या सूक्षेमाचा ॥
 सुवासेच भावीतसे साधनाचा ॥ ३ ॥
 बहुता वृताच्या किती येक शाखा ॥
 वरान्ने क्षीरी वाढीलयां कामनेच्या ॥
 कितीयेक तीर्थावळी राईताच्या ॥ ४ ॥
 रूचीची कथी सदयोदनाते ॥
 सुवासे जळे निर्मळे घेती शीते ॥
 बहु भोजने पाळटे सर्व काया ॥
 म्हणे दास कल्याण हो रामराया ॥ ५ ॥

॥ ६ ॥

॥ ६ ॥

॥ ६ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ केशव कृत ॥)

॥ भोजन ॥

संत समागम सिकलो जेउ ॥
 आहं सहित नाठवे सोहं ॥ ७ ॥
 विवेक वर्ण निवृती रोटी ॥
 स्वानुभव घृतं वाढिले ताटि ॥ १ ॥

शांति हे क्षीर वाढिली बरी ॥
 सप्रेम साखर साजिरी बरी ॥ २ ॥

विश्रांती घारी अमेद मांडे ॥
 मोक्ष निजामृत त्यावरी सांडे ॥ ३ ॥

आलक्ष वडा बहुत फुडा ॥
 समाधी फेणीचा स्वादतो गाढा ॥ ४ ॥

वैराग्ये पापड भजन भाजी ॥
 निष्काम लोंगच सेविले आजी ॥ ५ ॥

स्वबोध भातस्वानंद कढि ॥

जेविता तव तव गोडि ॥ ६ ॥

प्राप्त दध्योन वाढले ठाई ॥

सवाह्ये तृप्त जेविता पाही ॥ ७ ॥

गुरुकृपे केशव जेउनिधाला ॥

ढेकर देउनि ईश्वर जाला ॥ ८ ॥

॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ केशव कृत ॥)

॥ रंगारी पद ॥

आम्ही रंगारे रंगारे ॥

राम नामी रंगलो बारे ॥

रंग जड मूढासी लाउं ॥

राजा नाम नयेनी पाउं ॥

राम नामी रंगा आले ॥

अम्ही रंगारे पै जाहालो ॥

केशव म्हणे मी रंगारा रंगवील जन सारा ॥ छ ॥

॥ धीः ॥

(॥ अनाम कवी ॥)

॥ राहाट ॥

॥ धृ ॥

माझे राहाटगे साजणी ॥ कां तु दोघी जणी ॥

पिजित्त होतेगे आंगणि ॥ पाहाळ गेलेगे बा-यानि

माझे राहाटगे साजणी ॥ छ ॥

माझे राहाटाच ते डोक ॥ माझे राहाट आकरा भोक ॥

कोण सुताराच लेकर ॥ राहाट केलेगे ॥

साजणी कां तु दोघी जणी ॥ १ ॥

माझ राहाटाच तें खोडुके ॥ माझे दादुले बोदुके ॥

वेचले विनि हात फडके ॥ उडाले नदिच्या थडिकें ॥

बेडुकान वोडलस डोके ॥ फुटले वरनाच मडक ॥

माझे राहाटगे साजणी ॥ २ ॥

माझे राहाटाचे ते कणा ॥

मी काति तसे झण झणा ॥

सकाळी उठोनि सेता जातां ॥ तुम्ही नांगर घेवनि ॥

हा कारना ॥ तुम्हीं खुडुनि चणे खांनां ॥

दादुला तुजला घेइन दोनी वाहाणा ॥

माझे राहटगे साजणी ॥ ३ ॥

माझे राहाटाच ते ईड ॥ मि का ती तसे इडे पाडे ॥

दादुला तुजला घेइन घोडे ॥ आपल्यास करीनं सरीता नवड ॥

माझे राहाटगे साजणी ॥ ४ ॥

माझे राहटेचे ते बुद्धि ॥

गहू घेतलि बाळये घाटी ॥ म्या खादले तुपरोटी ॥

दादुला तुज सव सांगन गोष्टी ॥ तुझ्या गळा घालिन मीटी ॥

माझे राहटगे साजणी ॥ ५ ॥

माझे राहटाचते दांडि ॥ माझे धर बेसिचा तोंडी ॥

माझे दादुले ते लंडि ॥

त्याचे दुगी नाहि चिंदि ॥ माझे राहटगे साजणी ॥ ६ ॥

माझे राहाटाच ते पेलु ॥

मी वराति तस हळहळु ॥ माझे दादुले कुंतळु ॥

माझे राहटगे साजणी ॥ ७ ॥

माझे राहाटाच ते माळ ॥

माझे कडिये ताने बाळ ॥

माझे पोते हे ते ढळ ॥ त्याचे डोई पीपळवानगे

माझे राहाटे साजणी ॥ ८ ॥

मोजे राहाटाच तेवेंटण ॥ माझे माहेर मुंगी पैटण ॥
 त्या खाले वरले गोंटण ॥ माझे राहटगे साजणी ॥
 का तुं दोधी जणी ॥ माझे राहाटगे साजणी ॥ ९ ॥

॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ देवदास कृत ॥)

॥ वावडी ॥

॥ पद ॥

याचें गुरुमुखें करा विवरण ॥

हे नीर्वाण दसेचि खुणें ॥ छ ॥

जेथें वावडीन वारें उडे ॥

जेथें सागर थींल्ली बुडे ॥

ससा हातिसीं हें सांपडे ॥

हे न म्हणावें बापानो कोडरे ॥ १ ॥

व्याघ्र गिलुनी बैसली गाये ॥

वाल खाउनी माउलि धाये ॥

नदि गिलुनी मछ हा राये ॥

मुंगी गिळोनी गगना जाये ॥ २ ॥

चंद्र चकोराने घ्रासीला ॥

मेघ चातकें कोरडा केला ॥

॥ खद्योतें प्रासिलें सूर्याला ॥

॥ खुण बाणली देवदासालाग वाई ॥ ३ ॥

॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥

॥ श्रीः ॥

॥ (॥ अनामकवी ॥) ॥

॥ विंचू ॥

विंचु उतरागे साजणी ॥ आणा सारङ्गपाणी ॥

वैर साधीलें ॥ तयान चित्त नेले चोरुणी ॥

उभी होते मी अंगणी ॥ हारुशे माझे मणी ॥

सोळा सीनंगार करुणी ॥ पीतांबर कासोणि ॥

रंगीत कांचोळी सुख वेळी ॥

उभी चित्र साळी ॥ खांब कवळीळा आवचीता ॥

तेथ विंचु होता ॥ १ ॥

॥ श्लोक ॥

श्रीघार केले बहुतां उल्हासें ॥

तो शेत्रु वाटे मन होये पीसें ॥

माझ्या जिवाची गती सर्व जाणा ॥

जा जा सखयानो घनतीळ आणा ॥ १ ॥

विंचु नव्हेग हा का ॥

मन माझे व्याकुळ ॥

सुटल्या वीर गांठी ॥

मोकळ्या भूमीसी लळ्या ॥

सीतळ लावागे चंदना ॥ जलावीन जैस मीबा ॥
भेटवा मदनाचा पुतळा ॥ मोहिल्या जीवनकळा ॥ २ ॥

॥ श्लोक ॥

लाउनका चंदन या शेरीरा ॥
तोही सख्यानो करीतो उभारा ॥
वारा न साहे घडी सोसवेना ॥
जा जा सख्यानो घननीळ आणा ॥ १ ॥
विंचु करीत समज कसी ॥
कळ लागली मनगटी ॥
सीतळ लावाग चंदना ॥
मैलागीरी मर्दना ॥
माळा सर्वांगी सुमना ॥
पोळती तीक्ष्ण ॥
काहाडा वेगी भूषण ॥
जीव हा वडुत क्षीण ॥
भेटवा मदनाचा पुतळा ॥
मोहिल्या जीवन कळा ॥ ३ ॥

॥ श्लोक ॥

छयाया मला जाळीत थावनासी ॥
सीतळ करी सखी कोन वेसी ॥
माझ्या जिवाची गती सर्व जाना ॥
जा जा सख्यानो घननीळ आणा ॥ ४ ॥
धावा धावाग झडकरी ॥
बहुत पीडा करी ॥

तिडका उटल्या ॥
 लल्याटी जीव जात सही पुटी ॥
 मन हे फिरतस दाही दिशा ॥
 चंद्र चकोर जैसा ॥
 भेटवा मदनाचा पुतळा ॥
 मोहिल्या जीवन कळा ॥ ५ ॥

॥ श्लोक ॥

वसंतकाळी निसी मध्ये भागी ॥
 गोपीस राधा म्हणे जाये वेगी ॥ ६ ॥
 माझ्या जिवाची गती सर्व जाणा ॥
 जा जा सख्यानो घननीळ बाणा ॥ ७ ॥
 हरी हा भक्तांचा कैवारी ॥
 आला शेजवरी ॥
 विंचु उतरिला ॥
 ते वेळी सुखी जाळी वेल्हाळी ॥
 भोग प्रीतीचा घेउनी आलींगन देउनी ॥
 विप्र राहीला श्रीचरणी ॥
 भाव भक्ती करुणी ॥
 विंचु उतरिला ॥ ८ ॥

॥ धीः ॥

(॥ केशवराज कृत ॥)

॥ विटी दांडु ॥

यारे खेळों भाई टोले गुजारी भुली त्रिस्टी घालुनी
 ईटी गुजारू निर्यारी ॥ ९ ॥

अनुभवदांडु घेउनी हाती गुंजारिली ईठी ॥
 उडाली गगनापरी ते मुळीहुनी नुठी ॥ १ ॥
 परतोनी निज दांडु न्याहाळीला भाई ॥
 लक्ष्मी लक्ष्मीनता ईटी आदळी ठाई ॥ २ ॥
 सद्गुरु कृपे केशवराजी स्वरूप साक्षात करी ॥
 रामराज्य जाले आतां दोरा नलगे सारी ॥ ३ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ अनाम कवी ॥)

॥ विनोद ॥

कोन्हा येकया कवीनें विधीस वीनवीलेंचुकलासी सुदक्षा ॥
 मुखाला दोनी श्रीगे तदुपरी दुसरें सजना दोनी पक्षा ॥
 यैसें दोन्ही घडाय़ा बहुत विधीवरा चुकलासी भ्रमानें ॥
 तो ब्रम्हा बोलीलाकी विधीस न चुकलें प्रारब्द यैकें कर्मानें ॥ १ ॥
 मुखीचें वचन मुलीचें खोचे सेराचे रीती ॥
 देता श्रींग तयासी मारलि जना काही न चाले गती ॥
 झात्याला जरी पक्षे देउं तरीकी उध्दार नोव्हे जना ॥
 चींता येईल तेथ जाईल असी केली नसे भावना ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ नारा कृत ॥)

॥ व्यापार ॥

॥ पद ॥

पुंडलीक पेट केली ॥

संत घ्राहीक मीळाली ॥ ४४ ॥

प्रेम साखरा जोखती ॥
 नघे त्याचे तोंडी माती ॥ १ ॥
 नाम द्राक्षाचेपै घडें ॥
 रसालवीकी आले गोडें ॥
 पुंडलीक पेट केली ॥ २ ॥
 समतेचे फनस गरें ॥
 आंबे पीले पडीपाडें ॥ ३ ॥ पुंडली ॥
 सद्गुरू वंचणें तुपकेळें ॥
 बरवी कालवीले मेळ ॥
 पुंडलीक पेट केली ॥ ४ ॥
 नारा म्हणे धरा भावें ॥
 आभक्ताचे मड जावों ॥
 पुंडलीक पेट केली ॥ ५ ॥

॥ ६ ॥ ॥ ६ ॥ ॥ ६ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ गोविंद जोशी कृत ॥)

॥ सासु सुनाचें भांडण ॥

वंदीन आतां गणनाथ भारी ॥
 दुर्वा फुलें मंडीत कारभारी ॥
 शोभा जया सुंदर सेन्दुरान
 वाहनहीं राजस उंदिरानें ॥ १ ॥
 सासु सुना वादति त्या सुखानें ॥
 ऐका आतां सावध हे सुकानें ॥

झाला आतां हा युगधर्म ऐसा ॥
सोसेल कां वा कवणास कैसा ॥ २ ॥

॥ पद ॥

सासुसिं भांडुनि सुनवो कसि दीनवो ॥
मायवापां सांगते पुरे पुरे घरचार आजिहा ॥
मनामाजिहा ॥
विष घेईन आतां ॥
मुख मी न दाखवीं मागुतां जनि वागतां ॥ ३ ॥ धृपद ॥
खाज्या करंज्या गुळव-या आणी तेलव-या ॥
केले गुंजाचे लाडु ॥
अरुवार सारवरे घोळिले तुपें तळीले ॥
जिरे साळीचा भात ॥
सासुसि भांडुन सुनवो ० ॥ ४ ॥
केल्या साखर फेणिया ॥
अंन फेणिया ॥
वेंरं कढविलें लोणी दूधहिं भरुनि आटिलें ॥
हल्लु घोटिलें ॥
ऐसे करिति सये सासुसिं भांडुनि सुनवो ० ॥ ५ ॥
चरवीचें आधन ठेउन ॥
दूध घालुनि ॥
केली वोटव्यांचि खीर ॥
वरि वरी साखर घालितें ॥
अणि घोटिते ॥
तुक मणाचें सय्ये ॥
सासुसिं भांडुन ० ॥ ६ ॥

डांगर पोळिया फणसें ॥

आणि कणसें ॥

तीणें अणउनि अैसें ॥

छेदें अमविलीं माणसें ॥

झालिं काणसें ॥

केले अपूर्व मेवे ॥

सासुसीं भांडुनि सु० ॥ ७ ॥

खारिक खोबरे आणिले ॥

वरि किसिले ॥

वरी खसकस पसां ॥

साखर घालुनि मलिते ॥

तुपें तळिते ॥ केले अरुवार लाडु ॥

सासुसिं भांडुन सुन वो० ॥ ८ ॥

पापड तिळवड्या कुरवड्या ॥

वाढी परवड्या केले सेवायां लाडु ॥

काडुनि घडि घडि झेलित ॥

गरजेळिते केलिं पकानें तीन सासुसीं भांडुन ॥ ९ ॥

आणिलिं वाळुकें कोवळिं घन कोहळी ॥

सोन केळांचे घड ॥

अंवे अणविलिं खर्बुजें ॥

आणि तर्बुजें ॥

ऐसी अगणित फळें ॥

सासुसिं भांडुन सुनवो० ॥ १० ॥

प्रकार अवघेहिं काडुनि ॥

॥ ताटिं वाडुनि दृढ बैसोनि पाटिं ॥ ११ ॥

घन घन कंबळ मळितें ॥
 मग गिळिते ॥
 डोळे झांकुन बाळा ॥
 सासुसी भांडुन ॥ ११ ॥

सासुसि भांडुनये खुणे ॥
 रुसे आपण भोळि सासु हें नेणे ॥
 घाबिरि होउनि मनवीते ॥
 जना विनवीते ॥
 विष काशाला घेते ॥
 मजसि भांडुन सुन वो ॥
 कसि दीन वो ॥ १२ ॥

माया नसंडी आजिवो ॥
 पाहे मजवो ॥
 तुझे अभीष्ट करी ॥
 तेथें मी वटवट न करी उठी झडकरी ॥
 वर वर चार तुझा मजसिं भांडसि कां सया ॥
 व्यर्थ कासया ॥ १३ ॥

कलियुगी कामिनी महिमा बहु कृत्रिमा ॥
 कोण जाणेल सीमा ॥
 मानिनी विश्वास न करीं ॥
 धीर हा धरीं ॥
 सांगे गोविंद जोसि ॥
 सासुसीं भांडुन सुन वो ॥ १४ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ नामा कृत ॥)

॥ सासुरवास ॥

॥ सासु सुनाचे भांडण ॥

विख मीं घेईनगे बाई विखहें दारूणगे ॥

दारूण विख काय करूं हा संवसार खोटा ॥

काहिं करितां मज काहिंच होईल दादुला होईल पोरटा ॥

माझ्या घराच्या तीनवाटागे बाई ॥ १ ॥

सासु सुना दोघी भांडण भांडती विपरीत बोल बोलती ॥

झेजारिणी बाई सांगों मिं काई जन्म नाहिं मागुता ॥

दादुल्याच्या गुणें सोसिलें म्या उणें तोंड दाउं काये आतां ॥

घेईन विख देईन प्राण आंगीं लागो जिणियालागे बाई ॥ २ ॥

वारिक तांदूळ मोकळे वेळीले लवंगाच्या परिमळें ॥

सोनसळे गहुं सडुनि साजणि दुधाचे आधण केलें ॥

घृत शर्करा त्यामध्ये घातलें नीपटचि कडुजालें ॥

आणुशे पोटां तें म्यां घेतलें काळिजीं झोंवियेलेंगे बाई ॥ ३ ॥

पाहाटे दादुला दीवाणांत गेला मीं वोडविलें झडकरी ॥

झाडि फेडि केली घरामध्येगे ताट केलें झडकरी ॥

उनुन दुध सजुक कण्या घेतल्या वाऱ्या च्यारी ॥

तेणें मज जे मूर्छना आलि पडिलें होतें घड्या च्यारीगे बाई ॥ ४ ॥

बारीक मांडे लाडु तीळवे लोणियाचे सुखें ॥

वडे पापड ठेउनि कडेमध्ये वोटव्याची खीर ॥

आले लीबें मेतकुट तेणें तोंड पोळें सुरसुर ॥
 माहुरेचे दुदें तेणेंसि घेतलें उरि उठलासे फोडु ॥ ४ ॥
 असें त्रिष घेतां तोंडजें नासलें तथासि थंबन काय ॥
 दुध धीरडीं आंबट भात पारठे ह्मसीचे दहीं ॥
 साखरेसि तिनि सप्तकें घेतलें ॥
 मासामध्यें हाड नाहिगें बाई ॥ ५ ॥
 कुंपीचि कारलिं तुपें वाधारलिं दोडके बहु कोंवळें ॥
 सेंगा पडवळिं वांगियाच्या फोडी तेणें अधिक भीतरि जळें ॥
 नाम म्हणे असें विख जरी मिळे ॥
 तरी सहजची झांकती डोळगे बाई ॥ ६ ॥

॥ छ ॥

॥ छ ॥

॥ छ ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ भीकाजि हरिदास कृत ॥)

॥ सासुर वास ॥

॥ सासु सुनाचे भांडण ॥

लोण्याची मज सासु नको कष्ट होताती भारिं ॥
 पोटेवीणे दगवदले मीं माये बाप माझे वैरि ॥ छ ॥
 अज्ञानगे बाळपणिं माझी उजवण केली ॥
 त्यामध्ये मज कळलें नाहिं भटानें गोर गाइलि ॥ १ ॥

आवघें गांव माझे वैरी सगळ्या रांगिल्या तुरी गुळ
तेल त्या भीतरी ॥
चौं पाईल्याच्या भाकरी ॥
सासु माझी फळार करी ॥
आपुल्याल्या परिवारि ॥ २ ॥

आपण जेवी दुद मांडा मजला घाली घरभरि कोंडा ॥
नगंदा जावा दोषी जणि ॥
त्यातरि जगाच्या भांडा ॥ ३ ॥

सासूचे गो डोळे आले ॥
खंडेराया बरवें केलें ॥
रुचिकाचें वोखद केले ॥
दोहीं डोळांजे घातें ॥
बिबलें तेल काढुनियां नेणें कपाळ मर्दिलें ॥
घरांत पेवरी तें होतें ॥
त्यांत ढकलुनि जें दीधलें ॥ ४ ॥

घराचा उपाध्या घरासी आला ॥
वार्ता पुसों जो लागला ॥
तुमची सासु कैसी आहे त्यावरी उरपोट घेतले ॥
हलुच घरांत बोलाविलें ॥
तोही ढकलुनि जो दीधला ॥ ५ ॥
जे घरिं करकर तेथें पाली नव्हे स्थीर ॥
लटिकाचि मोहो जाळ नाशिवंत भीकाजि
हरीदास विठल सेवा निरंतर ॥

॥ श्रीः ॥

(॥ मामा परमानंद — मामा प्रभु कृत ॥)

॥ हमामा ॥

॥ पद ॥

घालि पुरा हाममारे ॥

घाली पुरा हममारे ॥

घाली पुरा हममा काख वाजे खममा ॥

गाली गुणप्रामा ॥

पाहे मुळीच्याऊ ॥ ६ ॥

रती संग सोडी ॥

वासनेसी जोडी ॥

कर्म जाल तोडी ॥

सेवि ब्रम्ह गोडी ॥ १ ॥

देवकीच्या कान्हा ॥

जरी होसी शाणा ॥

चाल वरल्या गणा ॥

घेई प्रेम पान्हा ॥ २ ॥

कल्पु नको काहीं ॥

होणार तेची पाही ॥

सहज स्थीती राही ॥

मामा प्रभु पाई ॥ ३ ॥ ॥ ६ ॥ ६ ॥

॥ ६ ॥

॥ ६ ॥

॥ ६ ॥

ग्रंथांतील कांहीं गोष्टींचा सोपें परिचय

पृष्ठ	ओळी	ग्रंथांतील गोष्टी	प्रचलित गोष्टी
I	4	या	यां
„	11	करुण	करुणा
2	3	तमासा	तमाशा
3	17	सोसते	सोसवे
4	9	वेळ	वेळ
4	9	कटीन	कटीन
5	9	वल्हाले	वेल्हाळें
5	18	मादनाने	मदनानें
6	3	हरितालका	हरिताळिका
7	2	थेटवा	भेटवा
8	17	लागती	लागली
9	9	वीडे	विडे
14	3	प्रबलली	प्रबळली
14	5	अमाद	आमोद
18	1	घरूणी	घरूनी
18	4	वसेला	वषेला
18	9	मेदनीरे	भेदिनीरे
18	10	वीवेक	विवेक
19	26	वीरक्त	विरक्त
20	7	अहंत्येचा	अहंत्येचा
20	11	तनुनु	तनुन
21	10	मुळ	मूळ
21	19	उदयो	उदो
22	18	असुर कुळळि	असुर कुळी
24	4	कळुंकि	कलंकी
24	12	मूर्तिपना	मूर्तीपणा
24	16	ब्रम्हाडा	ब्रम्हांडा
24	21	दर्हि	दर्हीं
25	3	वोडली	वोढली

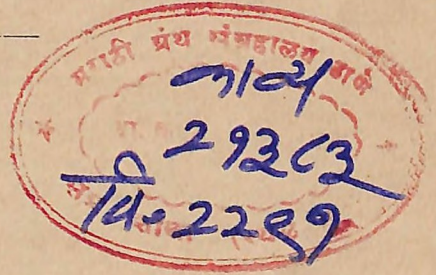
पृष्ठ	ओळी	ग्रंथांतील गोष्टी	प्रचलित गोष्टी
25	9	उजळळि	उजळली
25	12	कोटे	कोठे
25	17	जुनेस निधान	जुने संनिधान
26	3	आरंबे	आरंभे
26	7	ऊर्ध्व	ऊर्ध्व
26	11	”	”
26	11	वोलली	वोढली
26	12	भरियली	भरियली
27	1	वोडितां	वोढितां
27	4	वीवेक	विवेक
27	12	तरंग	तरंग
27	17	स्तान	स्थान
27	26	इंद्र	इंद्र
28	1	दर्शन	दर्शन
28	22	अपपर	आपपर
29	1	अवस्ते	अवस्थे
29	17	गवलणी	गवलणी
29	17	आरंबुनि	आरंभुनि
30	8	ऊर्ध्व	ऊर्ध्व
30	13	प्रवृत्तनिवृत्त	प्रवृत्तनिवृत्त
34	6	सुखं	सुख
34	19	टोलारे	ठेलारे
34	21	कोटील	कोठील
37	11	सिखरी	शिखरी
37	17	स्तापिले	स्थापिले
38	6	आदारा	आधारा
38	7	सहश्रदेल	सहस्रदळ
38	10	काडीवो	काढीवो
38	13	समस्कारी	संसारी

पृष्ठ	ओळी	प्रथांतील गोष्टी	प्रचलित गोष्टी
38	15	चिद्वन	चिद्वन
38	15	सांगतेंनीं	सांगातेनी
39	17	कांठी	कांठी
40	1	माझा	माझी
41	19	वेगळा	वेगळा
43	4	सोहळा	सोहळा
43	6	नवे	नवे
45	4	अभीळासे	उभिलाषे
45	4	तीन	तिन
45	4	पाटीसी	पाठीसी
47	15	भाली	भाळी
48	21	जगजेठी	जगजेठी
49	16	किर्ति	कीर्ती
50	17	गाहला	गाइला
51	3	दीसी	दिसी
51	10	न्हेती	नेती
51	13	मदळहरी	मदलहरी
51	20	उठ	उठा
51	21	पीसाटपण	पिसाटपण
53	2	प्रांसुनि	प्रासुनि
53	16	पिंगला	पिंगळा
53	18	”	”
53	18	निराला	निराळा
53	19	सोहळा	सोहळा
54	3	पंरी	परी
54	6	आडल्ली	आढल्ली
54	8	साठी	साठी
54	9	स्वर्गाद्विनिवरी	स्वर्गाद्वनीवरी
54	10	पाताला	पाताळा

पृष्ठ	ओळी	ग्रंथांतील गोष्टी	प्रचलित गोष्टी
54	23	नामासार्ठी	नामासार्ठी
55	10	निर्दालुनि	निर्दालुनी
55	22	जगजेटी	जगजेटी
55	23	देवदास	देवदास
56	11	तिनी	तीनी
59	7	म्हदया	हृदया
61	13	उघवासी	उद्धवासी
61	14	उघघी	उघडी
64	3	भोजेनाची	भोजनाची
66	4	पाउं	पाहुं
67	14	मीटी	मिठी
68	10	गिलुनी	गिलुनी
68	12	गिलुनी	गिलुनी
68	12	राये	राहे
69	4	चोरुणी	चोरुनी
69	14	का	कालु
71	1	उटल्या	उठल्या
71	14	जाळी	जाली
71	17	करुणी	करुनी
71	19	द्विस्ती	दृष्टी
72	1	ईठी	ईटी
72	2	भुळीहुनी	मुळीहुनी
72	8	मुर्खाला	मूर्खाला
72	11	मुर्खाचे	मूर्खाचे
72	16	ग्राहीक	ग्राहीक
73	8	वंचणें	वचनें
74	1	झाला	झाला
75	1	हुनाचें भांडुन	सुनाचें भांडण
75	4	तीणें	तिनें

पृष्ठ	ओळी	ग्रंथांतील गोष्टी	प्रचलित गोष्टी
75	11	मळिते	मळिते
78	9	नाम	नामा

सूचना— या ग्रंथांतील पदें वगैरे जसें गाइलें गेलें तैसेंच मूळग्रंथांत लिहिलें आहे आणि गावयाची धाटी व चालीचे पद्धति आतांच्या काळीं समजण्यासारखें नहीत. म्हणून याग्रंथांत आढळणारे दीर्घह्रस्व इत्यादि चुकी, चाली विघडेल म्हणायार्चें शंकेनें शुद्धीकरण केलें नाहीं.

REFBK-0021383

Rajaji Press Limited
Devakottai
314-50